Ára: 200 FORINT

72. évf. 8. szám 2017. május 1.
Ijjár 5. 5777.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

Bízhatunk egymásban – sokszínűség és együttműködés

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége a legerősebb, a legnagyobb hazai zsidó szervezet. Ez elsősorban felelősséget jelent, felelősséget a teljes, sokszínű és gazdag magyar zsidó közösségért.

Különbözőek vagyunk, s tudomásul kell vennünk, hogy egyetlen szervezet nem képes megszólítani mindnyájunkat: szövetségünknek szüksége van arra, hogy falain és közösségein kívül is létezzen és virágozzon a magyar zsidó élet. Feladatunk támogatni a sokszínűséget.

A Mazsihiszt azért érdemes erősíteni, hogy rajta keresztül megerősödhessen a magyar zsidó közösség egésze. Mindenkit, aki zsidó közösséget szervez, szövetségesünknek tekintünk.

Ha Önök idén a Mazsihisznek ajánlják adójuk 1%-át, azzal barátainkat is segítik: a velünk együtt kampányoló ifjúsági, oktatási és nőszervezeteket, a zsidó civil társadalom egy fontos szeletét. Ahogyan a múltban, fokozottan a jövőben, ezután is gyógyítunk, tanítunk, gondoskodunk, és segítünk azoknak, akik szükséget szenvednek. S közben tradícióinkon őrködünk. Ha bennünket támogat, a zsidó civil társadalmat, a folyamatos és fokozatosan erősödő vallási életet, az izmosodó fiatal közösségeinket is segíti.

Megtaláltuk egymást, és várjuk Önöket is: csatlakozzanak hozzánk az 1%-os felajánlásukkal!

Fontos tudniuk, hogy idén több milliárd forintos kiesést is okozhat az egyházaknak és a civil szervezeteknek, ha azok az adózók, akiknek az adóhatóság készíti el adóbevallásukat, elmulasztják külön leadni 1%-os rendelkezésüket.

Az adófelajánlás az Önök fontos lehetősége és felelőssége. Kérjük, rendelkezzenek a közösség javára. Ez a jog az Önöké, ne engedjék ki a kezükből. Ha Ön nem is tartozik az adózók táborába, kérjük, értesítse erről a lehetőségről családtagjait, barátait. Mi bízhatunk egymásban!

Heisler András,
a Mazsihisz elnöke

Hamarosan megújul a szabadkai zsinagóga

Heisler András elnök és Kunos Péter ügyvezető igazgató, közösségünk irányítói, a közelmúltban látogatást tettek Szabadkán és Szegeden, ahol megtekintették a zsinagógafelújítások állását: minden a terveknek megfelelően halad, és közel a teljes megújulás.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének vezetői Szabadkán találkoztak *Szabados Róberttel,* a helyi kile elnökével, akit nemrég a Szerb Zsidó Hitközségek Szövetségének vezetőjévé is megválasztottak: vagyis szerb testvérközösségünk élén egy magyar zsidó áll – ilyesmire mindeddig még nem volt példa.

Szabados Róbert arról tájékoztatta a Mazsihisz vezetőit, hogy minden a terveknek megfelelően alakul; joggal lehet remélni, hogy a felújított zsinagógaépületet nem egészen egy év múlva birtokba is veheti a közösség, jövő márciusban sor kerülhet az ünnepélyes átadásra.

A felújítást Magyarország kormánya támogatja, és a munkálatok során folyamatosan együttműködik a Szabadkai Zsidó Hitközség, a helyi magyar önigazgatás legfőbb szerve, a Magyar Nemzeti Tanács, a Vajdasági Magyar Szövetség és a magyar főkonzulátus.

Ez a határokon átnyúló együttműködés teszi lehetővé a régió egyik legszebb, a magyar szecesszió egyik gyöngyszeme, a szabadkai zsinagóga épülete helyreállítását, múlt és jövő összekapcsolását Szabadkán.

Uhl Antal plébános embermentő tevékenységére emlékeztek

Uhl Antal plébános, címzetes prépost embermentő tevékenységére emlékeztek Budapesten, a Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban – adta hírül az MTI.

Latorcai Csaba, a Miniszterelnökség helyettes államtitkára köszöntőjében úgy fogalmazott: Uhl Antal „a jó pásztor rendíthetetlen hitével és szolgáló szeretetével, a saját életét és egzisztenciáját is kockára téve maradt ember az embertelenségben”.

A katolikus pap, aki a holokauszt idején a párizsi magyar katolikus misszió vezetőjeként hamis papírokkal mentette a magyar származású zsidókat, a legnehezebb időben is „hű maradt a felebaráti szeretet parancsához és az evangélium tanításához” – mondta.

Felidézte: Uhl Antal mintegy félezer magyar származású zsidót mentett meg a németek által megszállt Párizsba vitt, magyar állampolgárságot tanúsító papírokkal, valamint több százuknak adott szabad mozgást biztosító igazolást arról, hogy a magyar katolikus misszió tagjai. A Gestapo leleplezte és börtönre ítélte, de Magyarországra menekült. A háború végén, 1946-ban pedig a kommunisták állították bíróság elé, amiért felemelte szavát a svábok kollektív bűnöskénti megbélyegzése és kitelepítése ellen.

Latorcai Csaba azt mondta: a 20. századi náci és kommunista diktatúra csak színeiben különbözik egymástól, ezért olyan emlékezetpolitika kialakítására van szükség, amely mindkét elnyomó rendszer bűneinek feltárásával törekszik az általuk okozott látható és láthatatlan sebeket gyógyítani.

A gulág- vagy az 1956-os emlékév a kormány szándéka szerint hozzájárul „az igazság rendjének helyreállítását szolgáló emlékezetkultúra” kialakításához – tette hozzá.

Szita Szabolcs, az emlékközpont igazgatója azt hangsúlyozta: máig nem eléggé ismert, hogy egyházi emberek milyen áldozatokat hoztak a zsidóság megmentéséért, ennek feltárásához még sok munkára van szükség.

Aggódnak az egyházak az egyszázalékos felajánlások miatt

Aggódnak a történelmi egyházak, hogy azok az adózók, akiknek az adóhatóság készíti el a személyijövedelemadó-bevallásukat, elmulasztják felajánlani adójuk egy százalékát az egyházaknak.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke egy újságíróknak tartott sajtóbeszélgetésen jelezte aggodalmát, hogy csökkenni fog az egyszázalékos felajánlások száma, ha az adóhatóság készíti el az szja-bevallásokat. Kiemelte: miközben fontos szempont a pénz, az egy százalék felajánlása ennél többet jelent, hiszen aki felajánlja jövedelemadója egy százalékát, közösséget vállal azzal az egyházzal, szervezettel, amelynek javára rendelkezik, és jelzi, hogy egyetért céljaival és tevékenységével.

Erdő Péter bíboros az MTI megkeresésére úgy fogalmazott, tapasztalataik szerint mindannyiszor, amikor változik az adóbevallás és az adó egy százalékának felajánlási módja, sokan elbizonytalanodnak, és nem tudják, hol nézzenek utána az ezzel kapcsolatos teendőknek.

A bíboros szerint az, hogy „az interneten keresztül egyetlen gombnyomással intézhetjük ügyeinket, egyszerre áldás és nehézség is”, így a hívek tájékoztatása idén több figyelmet igényel, mint a korábbi években.

Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke kiemelte: azt szeretnék, ha az egyházfinanszírozás nem függne a gyakran változó adószabályoktól. Megjegyezte: megoldás lehetne az a több más országban működő rendszer, hogy elég egyszer rendelkezni az egy százalék felajánlásáról, hiszen az emberek többsége nem változtatja évről évre felekezeti hovatartozását. Hozzátette: az adózóknak természetesen joguk lenne megváltoztatni is a döntésüket.

Bogárdi Szabó István, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkészi elnöke szerint két-három év a tanulási időszak egy-egy változtatás után. Hozzátette: az új rendszer sokkal egyszerűbb, mint a korábbi, ugyanakkor az egyszerűbb rendszerre áttérés is tanulást igényel.

A református püspök nem lát más utat, mint hogy az egyházak az egyszázalékos kampány során ne csak azt kérjék híveiktől, hogy ajánlják fel adójuk egy százalékát, hanem a felajánlás módjáról is tájékoztassanak. Úgy fogalmazott: „reménykedünk, hogy azok, akik évek óta odafigyelnek a felajánlásra, idén is meg fogják ezt tenni”.

A gyermekáldozatokra emlékeztek a pozsonyi Főállomáson

(TASR) A holokauszt gyermekáldozatainak állítottak emléktáblát a pozsonyi Főállomáson. A második világháború alatt többek között innen indultak a deportált zsidó gyerekeket szállító halálvonatok a koncentrációs táborokba.

Az emléktábla állítását a Keresztények és Zsidók Szlovákiai Társasága kezdeményezte. A zsidó hitközségek szövetségének (ÚZZNO) elnöke, *Pavel Traubner* a tábla leleplezése előtt felszólított minden demokratikus gondolkodású állampolgárt, küzdjön annak érdekében, hogy többé soha ne kelljen hasonló táblákat állítani, hogy többé soha senkinek ne kelljen marhavagonba szállnia vallási, faji hovatartozása vagy bőrszíne miatt és ott végezni, ahol a kapun az Arbeit macht frei felirat várja.

Az emléktábla leleplezésén részt vett *Mária Patakyová* ombudsman, *Bugár Béla* (Híd), a parlament alelnöke, *Érsek Árpád* (Híd) közlekedésügyi miniszter, *Lucia Zitnanská* (Híd) igazságügy-miniszter és *Daniela Švecová,* a Legfelsőbb Bíróság elnöke is.

A szlovákiai zsidók deportálása 1942-ben kezdődött meg az 1941. szeptember 9-én elfogadott Zsidókódex alapján. 1942. március 20-án és 21-én indultak el az első transzportok Auschwitzba. Először a fiatal lányokat, majd a 16 évesnél idősebb fiúkat szállították el, később egész családokat is a kisgyerekekkel és az öregekkel együtt.

Raoul Wallenberg segítőinek állítottak emléktáblát

A vészkorszakban magyar zsidók ezreit a deportálástól megmentő egykori svéd diplomata, Raoul Wallenberg segítőinek állítottak emléktáblát Budapesten a holokauszt-emléknapon – közölte az MTI.

Sebes József, a Raoul Wallenberg Egyesület elnöke az ünnepségen elmondta: 19 nevet vésztek fel a táblára, de ennek többszörösét is lehetett volna. Felidézte, hogy mielőtt Raoul Wallenberg Budapestre érkezett volna, már folyt svéd mentőakció. Mintegy százan segítették a tevékenységét, s e létszám később csaknem háromszázra emelkedett. Adósok vagyunk azzal, hogy feldolgozzuk az ő sorsukat is – tette hozzá.

A táblán szereplő személyek többek között az egészségügy, a szállítás, az ellátás területén segédkeztek.

Ismertette az emléktáblát társfinanszírozásban támogató Nemzetközi Wallenberg Alapítvány levelét is, amelyben a szervezet kifejezte: fő küldetésüknek tekintik, hogy elismerjék a jó cselekedeteket és tisztelettel adózzanak az embermentőknek.

Kate Watz holokauszttúlélő felidézte, hogy fivére futárként dolgozott a követségen. Ő maga is Raoul Wallenbergnek köszönheti az életét, és a svéd embermentő humanitáriusságának továbbadását hangsúlyozta a jövő generációinak. Mint mondta, a diplomata az emberi jogok és az igazság szimbóluma lett.

Szita Szabolcs, a Holokauszt Emlékközpont igazgatója egyebek közt ismertette, hogy 850-nél jár azoknak a keresztény magyaroknak a száma, akik segítettek a mentésben. Felhívta a figyelmet arra, hogy ezek az emberek a saját életüket is kockáztatták, egy részüket a gulágra küldték, illetve moszkvai börtönökbe.

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

Csalódottságának adott hangot amiatt, hogy ma sok ház nem engedi meg, hogy az embermentőknek emléktáblát állítsanak, s ezáltal az emberség példáit megőrizzék. Úgy vélte, ma is rengeteg gyűlölet feszül egymásnak az országban, és véleménye szerint szükség lenne az oktatásban az emberségre nevelésre.

Ács Tamás, a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke hangsúlyozta: azoknak állítanak emléket, akik Magyarország és a magyar zsidóság legsötétebb történelmi időszakában, az antiszemitizmus 20. századi totális kiterjedése idején életüket kockáztatva mentették zsidó származású, zsidó vallású emberek ezreit. Felidézte, hogy Raoul Wallenberg irányításával széles kiterjedésű embermentő hálózat alakult ki, az abban részt vevők munkájáért pedig köszönetét és elismerését fejezte ki.

Forgács András, Wallenberg egyik munkatársának unokája egyebek közt elmondta, hogy az embermentők utóbb nem beszéltek róla, mit csináltak, ezért kevés információ maradt ránk. Nagyapja sem mesélt erről az időszakról, mert megfogalmazása szerint a háborúban cselekedni nem félt, de utána erről beszélni igen. Hozzátette: számára a legfőbb tanulság az, hogy minden korban fel kell emelni szavunkat minden ellen, ami az embereket szabad döntéseikben korlátozza, megélhetésüket fenyegeti, gyerekeik jövőjét rombolja. Nemcsak bátran beszélni kell erről, hanem bátran cselekedni is.

Az eseményen képviseltette magát a Külügyi és Külgazdasági Minisztérium, a Cseh Köztársaság nagykövetsége, civil szervezetek.

Az Országgyűlés 2000-ben született döntése értelmében 2001 óta minden évben április 16-án tartják a holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapját, arra emlékezve, hogy 1944-ben ezen a napon kezdődött a hazai zsidóság gettóba zárása.

9 770133 350099 17007

Körzeti kitekintő

Nagyfuvaros

Az idén is nagy készülődés előzte meg peszách kezdetét. Már egy héttel korábban takarítással, kaserolással, edények, evőeszközök átcserélésével foglalatoskodtunk, hogy a vallási előírásoknak megfelelően tudjuk megtartani tavaszi nagyünnepünket.

A második széderestét *Chájim Saul Glitsenstein* rabbi vezette, *Rosenfeld Dániel* kántor, valamint *Horovitz László* judaisztikatanár és előimádkozó segítségével. Többen besegítettek a Haggada olvasásába templomunk hívei közül. A bőséges vacsorát a jelenlévők aktív segítségével szolgáltuk fel. A jó hangulatban eltöltött széder éjfél körül fejeződött be.

Köszönjük mindazok munkáját, akik a terem berendezésében, az este zavartalan lebonyolításában, a terítésben, az ételek elosztásában közreműködtek.

fuvarpress

Kecskemét

A hitközség nagytermében megtartott hagyományos közösségi szédert *dr. Feldmájer Péter,* a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke nyitotta meg. Külön üdvözölte *Szeberényi Gyula Tamás* alpolgármestert és családját, *Kárpáti Juditot,* az ORZSE professzorát, *Berman Dávid* szolnoki elnököt és *prof. dr. Grósz Andort,* a Holokauszt Emlékközpont vezetőjét, a kecskeméti hitközség elnökét.

Elismerését fejezte ki a nőcsoport tagjainak, akik a vacsorát készítették, *Cseh Andreának, Róna Ivettnek* és *Szőke Ágnesnek.*

A hálás közönség tapsviharral köszönte meg önfeláldozó munkájukat.

Ezt követően kezdte volna meg a bráchákkal és a Haggada felolvasásával az estét *Róna Tamás* főrabbi, azonban egy „váratlan” esemény megzavarta ebben.

Vadnyugati rablóruhába öltözött talmud-tórások fegyvernek látszó tárgyakkal hatoltak be a terembe, és elragadták a szédertálon lévő étkeket. Csak akkor akarták visszaadni, ha a közönség körében lévő gyermekek a kiadott feladatokat teljesítették.

Miután meggyőződtek arról, hogy mindenki kiválóan felkészült, mindent visszaszolgáltattak, és a közösség végre meghallgathatta az egyiptomi kivonulás történetét.

A késő éjszakába nyúló ünnep legnépszerűbb részei a húsleves és a kiváló maceszgombócok voltak, a csokis sütemény pedig egyenesen Nobel-díjat érdemelt volna, de sajnos ilyen kategória nincs.

A zsúfolásig megtelt terembe sajnos igen sokan nem fértek be, a jelentkezők egy részét helyhiány miatt el kellett utasítani.

Csak remélhetjük, hogy elkészül az évek óta tervezett fejlesztés, és a díszterem méretének megduplázása után már senkit sem kell elküldeni, aki velünk akar ünnepelni. Sikerült megvalósítanunk a Haggada szavait: Kajl dichfin jéjszé vöjéjchol, kajl dicrich jéjszé vöjifszoh!

Dajka Ábel

Nagykőrös

Peszách félünnepének szombatján olvastak először a zsinagógában a nemrég visszakapott, felújított tóratekercsből.

A frigyszekrényben több tóra van, de a vészkorszak óta eddig csak egyet sikerült felújíttatni, teljesen kóserrá tenni.

Most a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítványhoz benyújtott pályázatra megítélt összeg felhasználásával sikerült egy másik tórát is átadni a hozzáértő szóférnak, aki nemes hivatásának eleget téve, több hónapos vizsgálattal betűről betűre átnézte a tekercset, kijavította benne a lepattogzott, elkopott betűket, és rendbe hozta a meglazult, elszakadt kötéseket is.

A csodaszép, faragott éc chájimok is megújultak, így a tóra eredeti szépségében szolgálja reményeink szerint a következő nemzedékeket.

Az istentisztelet során *Róna Tamás* főrabbi egy nagy ívű szentírási parabola felidézésével külön köszöntötte a tórához felhívottak között *Alba Jakovot* és *Alba Mesulamot* születésnapjuk alkalmából. Az ikerpár meghatottan fogadta a beszédet, a közösség tapsát és éljenzését.

Ahrens Rebeka

MAGÁNNYOMOZÁS FELSŐFOKON!

* * *

KOBA DETEKTÍVIRODA:

06-70-647-7766,

www.kobadetektiv.hu

RADNÓTI RABBI ROVATA

Hamis történelmi mítoszok cáfolata

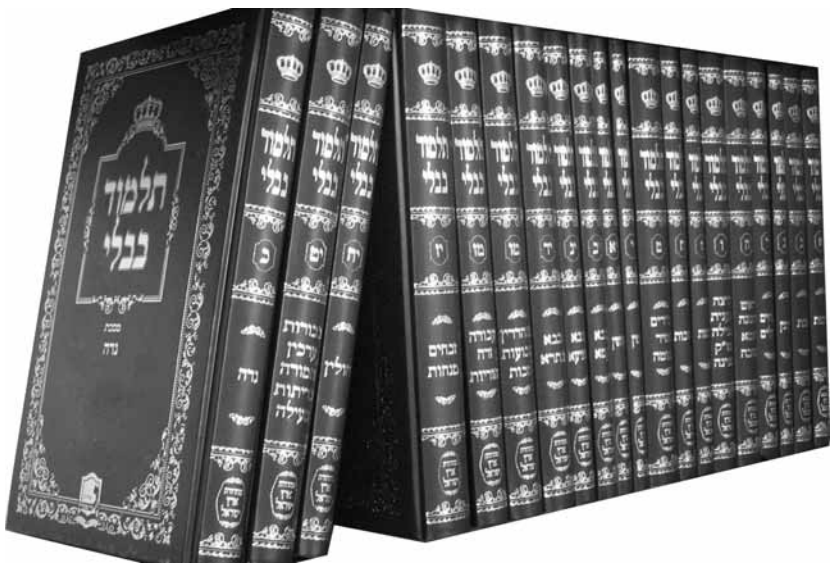

Állítás:

A valódi Talmud az, amit az interneten magyarul is lehet olvasni, illetve megjelent könyvben magyar nyelven is.

Cáfolat:

A „Babilóniai Talmud”, azaz a „Talmud” csak héber, angol, francia vagy német nyelven érhető el teljes terjedelemben. Az eredeti Talmud 5422 oldalán csaknem 800 rabbi véleményét lehet olvasni. A magyarul megjelent néhány száz oldalas kiadások csak kivonatok.

Bővebben:

Ha valaki meg szeretné érteni a Talmud szövegét, nem elégséges, hogy a héber és – a zsidók között Babilóniában akkoriban használatos – arámi nyelvet ismerje, hanem meg kell tanulnia azokat a bonyolult jogi és különleges „vallási” kifejezéseket is, amelyeket a Talmud lépten-nyomon alkalmaz.

Ha ez mind megvolna, akkor a következő lépésben meg kell fejtenie a Talmud szűkszavú, utalásokkal és rövidítésekkel teli, ám központozás nélküli szövegét. Ez olyan lehet, mintha egy teljesen laikus ember pl. agysebészeti szakkönyvet olvasgatna. Meg lehet próbálni...

A Talmud szövegének bonyolultsága és összetettsége miatt az elmúlt majd 1300 esztendőben felmérhetetlen mennyiségű magyarázat született hozzá. Egy kezdő vagy középhaladó tanuló csakis egy hozzáértő rabbi segítségével indulhat neki felfedezni a Talmud vitáit és döntvényeit.

A fentiek miatt a Talmud idegen nyelvekre fordítása nemcsak egyszerűen nehéz feladat, hanem első pillantásra szinte lehetetlennek látszó vállalkozás. Hivatkozásait, kifejezéseit és vitarendszerét sok nyelven nem is lehet visszaadni. Az ebből fakadó félreértésektől tartva, a 19–21. század rabbijainak egy része ellenezte és ellenzi a Talmud-fordítást, és tiltja ezek használatát. Ám ennek ellenére mégis készültek zseniális átültetések, amiket tucatnyi rabbi közös munkával készített el. A problémát a kiadók úgy hidalják át, hogy ma már bilingvis kiadásban árulják a szöveget, azaz ott van mindig az eredeti arámi/héber szöveg is a fordítás mellett.

Ezzel kapcsolatban fentmaradt a leghíresebb pozsonyi rabbi, Chátám Szofér (Schreiber Mózes) levele, melyet 1835-ben írt dr. Pinner Efrájim Mose német Talmud-fordításáról:

„Megkérdőjeleztem, hogy a fent említett fordító képes lenne minden egyes téma valódi tartalmát és értelmét meghatározni, amikor még Rási (talán a leghíresebb Talmud-magyarázó) kommentárjának tartalmáról is sokszor vitatkoznak a legnagyobb bölcsek. Mennyi tinta folyt, és hány fóliáns telt meg csupán egyetlen kijelentés értelmezése kapcsán? Hogyan lesz képes egyedül, a saját belátása szerint meghatározni az adott téma valós értelmét?”

A szó szerinti Talmud-fordítás teljes mértékben kezelhetetlen és érthetetlen, éppen ezért mindenképp szükséges volt a szöveg kiegészítése és szómagyarázatok mellékelése, hogy a hozzá nem értő, ám érdeklődő ember is felfogja. Létezik egy angol nyelvű új Talmud-fordítás, melyet az Artscroll kiadó jelentetett meg. Ők 72 kötetbe tudták csak beleszerkeszteni azt a talmudi textust, ami az eredeti arámi/héber kiadásban „mindösszesen” húsz kötet volt. (És még ha csak egy egyszerű bilingvis kiadásról beszélünk, akkor is 3,5-szöröse az eredetinek.)

A világon nagyon sok helyen lehet kapni kivonatos kiadásokat, amelyek szinte kizárólag elbeszélő (aggádikus) részeket tartalmaznak, tanmeséket, történeteket.

Magyarul – zsidó oldalról – három olyan kötet jelent meg, ami ajánlható: Molnár Ernő 1923-as „Talmud könyvei” kiadása (reprint: 1989); Domán István rabbi „A Talmud” című műve (1994); és Naftali Kraus „A Talmud bölcsei” című könyve, mely 2000-ben jelent meg. Ám ezek mindegyike csupán piciny kivonat, és a komoly vitákat, illetve vallásjogi kérdéseket még érintőlegesen sem tárgyalják.

Meg kell említeni a hírhedt – héberül egyáltalán nem beszélő és betegesen antiszemita – Luzsényszky Alfonz-féle 1911-es Talmud-fordítást/hamisítást. Ezt a kizárólag magyar nyelven olvasható – és a magyar szélsőjobboldali és antiszemita körökben a mai napig rendkívül népszerű – művet jelentéktelensége miatt egyáltalán nem tartják számon a nemzetközi szakirodalomban, sem mint Talmud-fordítást, sem mint hamisítást.

Mazsihisz Ifjúsági Csoport 2017. évi pályázati felhívása

Pályázat leírása: a Mazsihisz Ifjúsági Csoport éves pályázata, mely három kategóriában fogad pályázatokat a zsidó közösség szereplőitől. A pályázat kiírása összhangban áll az Ifjúsági Csoport céljaival, és szándéka szerint hozzájárul egy prosperáló közösség létrejöttéhez. A pályázat csak projektek támogatására alkalmas, működés támogatására nincs lehetőség.

Pályázat célja: egy képzettebb, erősebb zsidó identitással rendelkező, korszerű közösség létrejöttét elősegítő projektek támogatása.

Pályázók köre: alapítványi vagy egyesületi formában működő, 36 év alatti közösségi tagokat megszólító vagy általuk vezetett zsidó civil szervezet. Nem pályázhatnak az EMIH, a MAOIH, a Mazsihisz taghitközségei vagy hozzájuk kötődő alapítvány, illetve olyan egyesület vagy alapítvány, melyben a Mazsihiszben vagy taghitközségeiben funkcióval bíró személy vezető szerepet tölt be.

Érvényes pályázat feltételei:

– legkésőbb 2018. április 1. napjáig megvalósuló projekt képezi a pályázat tárgyát,
– egy szervezet legfeljebb két pályázatot adhat be,
– maximum 2 millió Ft/pályázat támogatás igényelhető,
– egy szervezet összesen maximum 2 millió forint támogatást nyerhet,
– a tervezett program költségvetése legalább ötszázezer forint,
– legalább 10% saját önerő.

Pályázathoz benyújtandó dokumentumok:

– pályázati adatlap,
– részletes költségvetés,
– a pályázat tárgyát képező projekt részletes leírása (mely magában foglalja, hogy a pályázat hogyan illeszkedik a szervezet stratégiájába és közösségi víziójába, illetve részletezi, hogy milyen mérhető, minősíthető eredményt kíván elérni a projekt).

Pályázat keretösszege: 8 millió forint (egy pályázat 500.000–2.000.000 Ft közötti összeget nyerhet el).

Finanszírozási forma: a pályázat előfinanszírozásos rendszerben működik.

Pályázat utókövetése: a pályázat díjazottjai 2018. május 30-ig kötelesek írásban tájékoztatni az Ifjúsági Csoportot a projekt állásáról; a projekt során megvalósuló eseményekről, rendezvényekről kötelesek tájékoztatni az Ifjúsági Csoportot és biztosítani, hogy a helyszínen ellenőrizhessék, meglátogathassák a rendezvényt. Az elköltött összegekről részletes elszámolást kell benyújtani, és a szakmai és pénzügyi beszámolót a Mazsihisz számviteli osztályának 2018. december 3l-ig a palyazat@mazsihisz.hu e-mail-címre el kell küldeni.

Leadási határidő: 2017. május 29. 23:59 perc.

Benyújtás: az ifjusagicsoport@mazsihisz.hu e-mail-címen, a csatolt dokumentumokkal együtt.

Elbírálás és kiértesítés: 2017. július 1-ig, e-mailben.

Kategóriák

Vallási élet:

Olyan projektpályázatokat várunk, melyek célja, hogy a 36 év alatti korosztály vallási identitásának felfedezését, kiteljesítését segítse. Előnyben részesítjük azon pályázatokat, melyek a vallási diverzitást is figyelembe veszik. A sikeres pályázathoz együttműködési szerződésre van szükség egy bármilyen vallási irányú zsidó közösséggel (neológ, ortodox, reform, konzervatív), mely közösség nem részesülhet anyagi támogatásban a pályázati keretből.

Zsidó oktatás:

Olyan projekt támogatása, ahol az oktatás eszközeivel a projekt hozzájárul a közösség fejlesztéséhez, képzéséhez, vagy a zsidóságról szóló ismeretterjesztéshez.

Pluszpontot jelent a hébernyelv-oktatás, az Izraelről való kiegyensúlyozott oktatás, a közösségivezető-képzés, a zsidó kultúrával vagy hagyományokkal kapcsolatos oktatás, a zsidóságról való, zsidó közösségen kívüli oktatás. Továbbá kedvező elbírálásban részesítjük az informális oktatás eszközeit használó oktatási programokat.

Aktív állampolgárság:

36 év alatti fiatalok ön- és közösségképviseleti képességének fejlesztésére, szociális témák feldolgozására vagy a közélet és a politikai élet részletes bemutatására kiírt programelem. Továbbá ebbe a kategóriába sorolandók azok a pályázatok, melyek a zsidóság magyarországi jövőképét hivatottak erősíteni programok szervezése vagy a zsidó jövő víziójának bemutatása által.

Kérjük, segítse személyi jövedelemadója 1%-ával a már igen idős (85 év feletti) Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockáztatásával mentettek meg zsidó üldözötteket. Előre is köszönjük. **Igaz Emberekért Alapítvány.** Adószámunk: 18040094-1-42.

* * *

Az Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért kuratóriuma köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik önkéntes segítőként vagy adományaikkal támogatták a 114 éves műemlék épület fenntartását, folyamatban lévő rekonstrukcióját. Kérjük, hogy legyenek 2017-ben is támogatóink, és a 2016. évi szja 1% kedvezményezettjeként az **Alapítvány a Szegedi Zsinagógáért** munkáját támogassák, segítve Európa, hazánk, városunk legszebb neológ zsinagógájának az új generációk számára történő megőrzését, a jövő nemzedékeinek való fennmaradását, az ennek érdekében megvalósuló rekonstrukciót. Adószámunk: 18451621-2-06.

* * *

Adja az 1%-ot a **Zuglói Talmud Tóra Alapítvány** (Budapest, Thököly út 83.) részére. Az elmúlt évben 67.500 Ft-ot kaptunk, melyet kulturális és vallási rendezvényekre fordítottunk. Előre is köszönjük. Adószám: 18170696-1-42.

* * *

Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2015. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére felajánlották. Az így kapott 80.636 Ft-ot a veszprémi zsidóság történetének kutatására megnyert pályázat önrészeként használjuk fel, a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy a 2016. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. Adószámunk: 18927467-1-19.

Bemutatjuk a rabbikat: Deutsch László

A jó szó is sokat jelent, de tudom, hogy egy beteg, idős embernek a legapróbb figyelmesség is számít – mondja a rabbijainkat bemutató interjúsorozatunkban Deutsch László, a budapesti Szeretetkórház zsinagógájának főrabbija.

– Főrabbi úr milyen családi háttérrel rendelkezik?

– Annak ellenére, hogy Budapesten élek hosszú ideje, eredendően Mádról, Tokaj-Hegyaljáról származom, vallásos ortodox családból jövök, és egy olyan zsidó közösségből, amely híres rabbikat adott a zsidóságnak. Mádon születtem 1953-ban, van két testvérem, s mind a hárman vallásos nevelést kaptunk. Jól emlékszem egy Drexler Béla nevű zsidó vándortanítóra, aki járta a vidéket, ment faluról falura, s mindenütt tanította a zsidó gyerekeket.

– S milyen volt az ottani vidéki zsidó élet az ötvenes években, a holokauszt után?

– Sokan pusztultak el mártírként, de akik visszatértek, tartották a vallásos zsidó hagyományokat. Amikor 1947-ben apám hazatért a hadifogságból, elhatározta, hogy ortodox családot alapít, így hát vallásos életet láttam otthon, sokat tanultunk, én például előbb ismertem a héber betűket, mint a magyar ábécét. 1967-ben sajnos az apám váratlanul meghalt, ekkor kerültem föl Budapestre, az Anna Frank Gimnáziumba.

– Nem volt nehéz a váltás? Nem viselte meg, hogy egy faluból hirtelen a fővárosba csöppent?

– Nem, mert a Délibáb utcai zsidó árvaházban helyeztek el, és én nagyon szerettem ott lakni. Megkedveltem a társaimat, egyszóval jó közösségre találtam. Máig emlékezetes számomra, hogy a Thököly úti zsinagógában tizenhat évesen jom kippurkor egész nap én voltam az előimádkozó. 1971-ben érettségiztem le, majd kitanultam a rádió- és televízióműszerész szakmát, s 1973-ban kerültem a rabbiképzőbe.

– Honnan jött az indíttatás, hogy elvégezze a rabbiképzőt?

– Scheiber Sándor professzor úr beszélt rá, hogy próbáljam meg, de nem volt nehéz dolga, hiszen fogékony voltam a tanulásra s erre a hivatásra. Édesanyámat is megkérdeztem erről, aki azt mondta, ő lesz a legboldogabb ember, ha a fiából rabbi lesz. Hamar elkezdtem dolgozni, a professzor úr már az első évben megbízott szertartások végzésével. Öt év tanulás után így érkezett el az 1980-as esztendő, amikor rabbivá avattak.

– Hová került a rabbiképző elvégzése után?

– Az első hónapokban kellemetlen meglepetésként ért, hogy úgynevezett ejtőernyős rabbinak használtak, vagyis küldtek ide-oda az országban Szolnoktól Sopronig, minden hétvégét más településen töltöttem. Reménykedtem benne, hogy mihamarabb kapok egy rabbiszéket, s így is történt, mert 1980 decemberében Pécsre kerültem Schweitzer főrabbi úr mellé, majd a helyére, ő ugyanis akkor jött föl Budapestre. Chanukkakor mutatkoztam be a közösségnek, s nagyon szépen indult az ottani életem. Ha időközben édesanyám nem betegszik meg súlyosan, akkor talán az egész pályámat Pécsen töltöttem volna. Édesanyám betegségét az Egyesült Államokban kellett kezelni, emiatt én magam is Amerikába költöztem 1983-ban, ahol végül kilenc évet éltem, s megszereztem az amerikai állampolgárságot.

– Rabbinikus tevékenységet folytatott az Egyesült Államokban is?

– Nem, a sógorom ékszerüzemében dolgoztam New Jerseyben, és nagyon élveztem az ottani zsidó életet. Édesanyám halála után kitöltöttem a gyászévet, majd hazatértem Magyarországra. Igaz, az Egyesült Államoktól nem szakadtam el teljesen, minden évben visszajárok. A mai napig ott szoktam tölteni a szabadságomat. Hazatérve Magyarországra, Debrecenből kaptam megkeresést azzal, hogy ismernek engem, tudják, hogy vallásos vagyok, még ha neológ is, s szeretnék, ha odamennék rabbinak. Így kerültem 1992 szeptemberében Debrecenbe.

– Hogy érezte ott magát, milyen volt a cívisváros zsidó élete?

– Debrecen nagyon tetszett, s örültem neki, hogy adottak voltak a feltételek a vallásos életre: volt kóser pékség, kóser húsbolt, reggel-este imádkozás, mikve, szóval minden, ami a zsidó élethez szükséges. Mivel szeretek tanítani, örömmel töltött el az is, hogy talmud-tórára több mint húsz gyerek járt. Két évet töltöttem ott, majd Újpestre kerültem, az újpesti zsidó hitközségbe. Segítettem a szeretetotthonban élő idős zsidó emberek és a szellemi fogyatékos gyerekek életét is. Szerveztem a vallásos életet: Újpesten sok-sok családot kerestem föl személyesen, s elértem, hogy minden héten megvolt a minján, mindig meg tudtuk tartani az istentiszteleteket. Olyan szédereste nem volt, hogy ne lettünk volna legalább százan a terített asztaloknál. Otthonosan éreztem magam Újpesten, egy tanulmányban földolgoztam az újpesti zsidóság történetét, s a helyi zsidóság múltjáról, életéről is megjelent egy írásom abban a szép kiállítású kötetben, amelyet Újpest várossá nyilvánításának századik évfordulója alkalmából adtak ki 2007-ben. Hatékony volt a munkám, szerettem az ottani zsidó közösséget, és ők is engem, a város vezetőivel pedig jó kapcsolatot létesítettem. Amikor kaptam egy felkérést, hogy legyek a Hegedűs Gyula utcai zsinagóga rabbija, nem tudtam nemet mondani. Holott semmi okom nem volt rá. Újpesti tevékenységem során kaptam meg a főrabbi címet, és a tizenhárom évi papi szolgálatom után az újpesti önkormányzattól az Újpestért címet is.

– Jelenleg a Szeretetkórház zsinagógájának a főrabbija. Milyen speciális feladatok adódnak abból, hogy egy egészségügyi létesítményben végez rabbinikus tevékenységet?

Már akkor is gyakran jártam ide, amikor nem itt voltam rabbi, és soha nem jöttem üres kézzel, mert a jó szó is sokat jelent, de tudom, hogy egy beteg, idős embernek a legapróbb figyelmesség is számít. A kórház zsinagógájában megtartjuk az istentiszteleteket, megüljük az ünnepeinket, volt szédereste is. Jól érzem itt magam! Hadd tegyem hozzá, hogy a rabbihivatás egyik lényeges pontja a betegek gyámolítása, s ennek a feladatnak minden erőmmel igyekszem megfelelni.

– Tudomásom szerint rendszeres látogatója a Dohány utcai zsinagóga hétköznapi istentiszteleteinek, ahol segédrabbiként tevékenykedik.

– Önkéntes alapon csinálom ezt évek óta, mivel a kórház zsinagógájában hétköznaponként nincs imádkozás. Ezért ha tehetem, besegítek Frölich Róbert főrabbi úr áldásos munkájába.

Kácsor Zsolt

Búcsúzunk

Az Israel Sela Otthon lakói fájó szívvel búcsúznak dr. Weiss Máriától – Mária nénitől. Nagyon szerettük Őt, és Ő is nagyon szeretett minket. Elmondhattuk Neki gondjainkat, bánatunkat, örömeinket. Ő a lelkünket gyógyította, és mindig meg tudott nyugtatni bennünket. Amíg élünk, emlékezni fogunk rá!

A lakók nevében:

Erdős László, Fehér Zoltán, Löwy György

Hírek, események röviden

– **Adomány.** Gesztesi János 5000 Ft-ot küldött az Igaz Emberekért Alapítványnak a Jad Vasem-kitüntetettek megsegítésére.

Halálozások

Fájdalommal tudatom, hogy Róth Ferencné Eszter bász Cvi életének 94. évében elhunyt. Temetése a Kozma utcai temetőben volt. A szertartást *Schöner Alfréd* főrabbi és *Fekete László* főkántor végezték. Gyászolják: fia, *András*, unokái, *Barbara* és *Szandra*, veje, *Sándor* és családja.

A gyászoló család tudatja mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy Wache Béla Gyuláné szül. Singer Valéria életének 91. évében elhunyt. Gyászolják: a *Bakonyi,* a *Schmidt* és a *Singer* család. *(x)*

בר מצוה

A Bethlen téren avatták felnőtté *Prétz Péter* és *Elődi Anna* idősebbik fiát, *Prétz Gábor Rubent*, aki szorgalmas tanulást követően, magabiztosan olvasta fel a teljes Vájikrá szidrát. A tóraolvasás után *Deutsch Péter* rabbi köszöntötte és kérte Isten áldását a bár micvára.

A közösséghez, amely gyermekkora óta figyelemmel kíséri Gábor életútját, csatlakoztak a Budapestről és Izraelből érkezett családtagok, valamint Gábor és szülei számtalan barátja. A kiduson iskolai hittantanára, *Markovics Zsolt* főrabbi adott útmutatást és mondta el az áldás szavait. Sok sikert és boldogságot kívánunk a Prétz családnak.

Mázál tov, Gábor!

VALLÁSI ROVAT

Fogadjuk el a megtiszteltetést

„Ne dicsekedjen a bölcs az ő bölcsességével, és ne dicsekedjen az erős az ő erejével, ne dicsekedjen a gazdag a gazdagságával. Hanem ezzel dicsekedjen az, aki dicsekszik: aki gondolkodik, megismer engem, mert én, az Örökkévaló, kegyességet, jogot és igazságot cselekszem a földön, mert ezeket kívánom" (Jeremiás 9:22–23).

Meglepő dolgot tanulhatunk a fenti próféciából. Ahelyett, hogy azzal fejeződne be, egyáltalán senki ne dicsekedjen semmivel, azt javasolja, hogy ha már valakinek mindenképpen dicsekednie kell, akkor dicsekedjen azzal, hogy ő ismeri a Teremtőt. Első látásra nehéz lehet megérteni ezt az üzenetet, különösen a jól ismert salamoni bölcsesség fényében: „az Örökkévaló undorítósága minden felfuvalkodott szív" (Példabeszédek 16:5). Akkor miként lehetséges, hogy valaki ismeri az Örökkévalót, tudja, mennyire undorodik a gőgösségtől, és mégis dicsekszik, ami a felfuvalkodottság, a gőgösség jele?

Amíg ezen a világon vagyunk, számtalan cél és eszköz közül válogathatunk, hogy milyen ambíciókat válasszunk magunknak. Van, akinek a dicsőség a célja, és a bölcsesség ennek eszköze. Az ilyen ember azért igyekszik minél nagyobb bölcsességre szert tenni, mert tudja, hogy bölcsességének híre fog menni, és az az ő személyes dicsőségét fogja növelni. Erre mondja a próféta, hogy „ne dicsekedjen a bölcs az ő bölcsességével".

A dicsőséget mint társadalmi jelenséget azonban lehet pozitív célokra is használni. Akinél a dicsőség eszköz és nem cél, az ezt nem a gőgössége miatt teszi, és abban nincs is semmi undorító az Örökkévaló számára, éppen ellenkezőleg: akár dicséretes is lehet. Például a zsidó közösségekben megvannak azok a meghatározott szerepek, tiszteletteljes beosztások, amik az embert egyfajta személyes megbízatással ruházzák fel. Ilyen például a rabbi, az elnök, a kántor és a sámesz pozíciója. Az, hogy az ember ilyen feladatot kap, megerősíti a kötelességtudatában. A helyesen gondolkodó ember örül az ilyen lehetőségnek, mert tudja, hogy számára ez jelentheti a fejlődést. A közösséget akarja szolgálni a Teremtőtől kapott tehetségével. Igaz, hogy mindez együtt jár az ő megkülönböztetett megtisztelésével, de ha eléggé bölcs, akkor erre a tiszteletre nem saját díszeként tekint, hanem örül annak, hogy azáltal, hogy a közösség kiemelten odafigyel őrá, a saját ébersége és aktivitása is megnövekszik.

Erre gondoljunk, amikor a tórához vagy az előimádkozói pulpitushoz hívnak fel embereket: ha minket ért a megtiszteltetés, lehetőségünk van arra, hogy „reflektorfényben" teljesítsünk egy micvát, várhatóan sokkal jobb minőségben, mint amikor senki sem figyel ránk. [Van, aki így érti a Pirké Ávot mondását (2:6): „olyan helyen, ahol nincsen ember, igyekezz ember lenni", azaz még a mások számára nem látható micvákat is igyekezzünk a lehető legszebben teljesíteni.] Ha azonban éppen nem hívtak fel, semmi ok a haragra vagy az irigységre. Úgy tűnik, ezúttal nem volt elég érdemünk – ne okoljunk másokat emiatt.

A fenti próféciában azt is tanulságos észrevenni, milyen típusú ambíciókat hasonlít össze. Bölcsesség, erő, gazdagság, dicsőség – és Isten ismerete. Hogyan helyettesítheti Isten ismerete a gazdagságot vagy a dicsőséget? Általában az emberek azt szokták gondolni, hogy az életben a fő cél elérni valami kézzelfogható sikert, és mintegy mellékesen ehhez jól jön, ha kiegyensúlyozott „spirituális életünk" is van. A fenti prófécia – és hagyományunk számos más pontja – azonban ezzel ellentétes álláspontot van. „Az Örökkévaló félelme: ez a bölcsesség, és eltávolodni a rossztól: ez a megértés" (Jób 28:28). Az Örökkévaló félelme ritka érték, ami sok kitartás és munka árán bárki számára megszerezhető, mégis csak kevesen birtokolják. Ha valaki ezt a kincset megszerezte, az nem feltétlenül lesz olyan látványos evilági siker, mint egy Nobel-díj, egy Oscar-díj, vagy egy bestseller regény megírása. Éppen ez ennek a világnak az egyik legnagyobb illúziója. Ahogy fokozatosan hozzászokunk a társadalmi konvenciókhoz, elhisszük, hogy ez az az érték, amiért erre a világra jöttünk. Aztán véget ér a földi pályafutásunk, és mindezt a sok dicsőséget nem tudjuk magunkkal vinni.

„Boldog mindenki, aki Istent féli, aki az Ő útjain jár. Kezed munkáját ha eszed, boldog vagy és jó neked" (Zsoltárok 128:1–2). „Boldog vagy" ezen a világon, és „jó neked" az eljövendő világon (Pirké Ávot 4:1, 6:4). Legtöbben azért nem ismerjük ezt a sikert, mert nem olyan hangos és látványos, mint az evilági sikerek. Ezért nem is vágyunk arra ösztönösen, hogy megszerezhessük. Az eszünkkel azonban felfoghatjuk, hiszen még a hírekből is ismerjük, hogy a sikeres emberek élete még ezen a világon sem jelent egyet a korlátlan boldogsággal.

Nemrégiben elgondolkodtató kérdést kaptam egy kedves ismerőstől, hogy ha az evilági tudományokban is jó esélyekkel kezdhettem volna egy ígéretes életpályát, akkor mi az oka annak, hogy mégis a vallás felé fordultam? Miért gondolom azt, hogy jobb az nekem (vagy a világnak), ha felnőtt fejjel tanulok bele a vallásba, és ott próbálok meg újat alkotni, mint ha olyasmivel kezdek, amiben már gyermekkoromtól fogva otthonosan mozgok? Hiszen sikeres tudósként vagy vállalkozóként akár adományommal is segíthetném a közösséget, miközben a vallási előírásokat maradéktalanul betarthatnám.

Minél több energiát fektet az ember egy célba, annál nagyobb sikert érhet el végeredményben. A világi tudományokban, művészetekben is érzékelhető a különbség az amatőr és a profi között. Ha elfogadjuk az eddigiek alapján, hogy a Teremtőhöz való közeledésben van egy nagy cél, ami kitartó munkával érhető el, akkor az energia befektetése sem lehet hiábavaló. Fontos persze megjegyezni: ez nem jelenti azt, hogy aki kisebb mértékben közeledik, az teljesen értéktelen lenne. De ha az én értékrendem szerint ez a létező legértékesebb cél, akkor ennek fényében nincsen jelentősége annak, hogy másmilyen célok elérésére milyen esélyeim lennének.

Szántó-Várnagy Binjomin
binjomin.hu

Élet Menete 15.

A találkozás a Duna-parti Cipők emlékműnél volt. A színpadról az egyre sokasodó tömeg *Kasai Jnofinn* előadóművész produkcióját hallgathatta.

Szily Nóra műsorvezetőként és okos gondolatokkal tarkított összekötő szövegek elmondójaként volt jelen. Üdvözlő szavai után színpadra kérte az alapítók egyikét, *Székhelyi Józsefet,* akinek beszédéből részleteket olvashatnak. *„Gyere, kicsi drágám, add a kezed, most sétálunk egyet, anya is jön szépen utánunk, csak tudod, leszaladt tejért, kenyérért, mert épp most tán kapni lehet... sétálunk egy jót, hogy szép piros legyen a pofikád, s jól fog esni majd az ebéd, nagyi gyúrta hozzá a tésztát, anya főzte a rántott levest, persze, te édes, nagyi is jön majd, hogy az ő arca is kipiruljon, anya rögtön a sarkon mellénk szegődik, megyünk le együtt a partra, a rakpartra, tudod, megnézni a Dunát, csodálni szemben a budai oldalt, a fákat, a Várat, a Gellérthegyet, azt a sok szép házat. Szídd be, te drága, a friss levegőt, s látod, ha most itt körbetekintesz, mindenütt sétálók: apukák, anyukák, nagyik, bácsik, nénik, sok ismerős kissrác a játszótérről, mind ebéd előtt egy jó nagyot járnak, megnézik ők is a kis halacskákat a vízben, orrod előtt a nagy folyóban, a kék Dunában, a napsütésben Európában, Budapesten, a te szülővárosodban.*

Látod? A bácsik is mind puskával vigyáznak ránk és anyura is, aki már ott jön néhány barátnőjével, meg a szomszéd Micivel is... és? ennyi volt a mese ebéd előtt, meg ennyi volt az élet édes itt, Budapesten, kicsi drágám, Isten velünk... és most öleljétek meg egymást. Karoljatok össze. Fogjátok meg egymás kezét. És induljunk át a másik partra, ahol béke és csók várjon benneteket és mindenkit, aki erre sétál. Öleljük a jövőt, és ne öljük a mát.

A mi kis menetünk is azt bizonyítja, hogy az élet legyőzhetetlen. Induljunk hát. Gyere, kicsi drágám, add a kezed..."

A színpadot elfoglalták a sófárfújók, *Verő Tamás* főrabbi, *Villányi András, Kivovics Péter, Schmideg György* és *Gordon Bence,* majd a vonulók élére állva megszólaltatták hangszereiket.

Elindult a tízezernyire duzzadt menet. A Lánchíd pesti hídfőjénél, a járdán száz „elhagyott" bőrönd idézett fel a túlélőkben szörnyű emlékeket; önkéntesek megosztva, a hídon kihangosítva, áldozatok nevét olvasták, Magyarország és az Élet Menete zászlóját tartották. A Clark Ádám téri „0" kilométerkő felé menetelve, a süvítő szél ellenére már az út második felétől hallatszott a célállomás nagyszínpadán zenélő-énekelő kis csapat (a *Roma Soul* és *Oláh Gergő)* játéka.

Szily Nóra jeltolmács közreműködésével üdvözölte a megjelenteket, elsősorban a túlélőket, majd a bármilyen ok miatt üldözötteket, továbbá a társegyházak, a diplomáciai testületek képviselőit, a parlamenti pártok volt és jelenlegi tisztségviselőit, a BZSH-Mazsihisz első embereit, *Heisler András* Mazsihisz-elnököt, *Ács Tamást,* a BZSH igazgatóját, *Frölich Róbert* országos főrabbit. Majd a színpadon *Gordon Gábor,* az Élet Menete kuratóriumának elnöke mondott köszöntőt.

Mint elmondta, a budapesti esemény sok-sok ezer résztvevője minden évben egy olyan erő, olyan energia, amelyet ki sem lehet szavakkal fejezni. Hozzátette: Ez a menet elvileg egy emlékséta, elsősorban az áldozatokért, de egyúttal saját és gyermekeink jövőéért is, hiszen ha mindnyájunkat nem is, de családi érintettség okán a történelem szégyenteljes fejezete milliókat sújtott. Gordon Gábor szólt arról is, milyen veszélyekkel jár a kirekesztés, milyen, hétköznapi szemmel alig észlelhető lépések alkothatnak egy folyamatot, amelynek végén jóvátehetetlen tragédia állhat.

Ezt követően *Szántó T. Gábor* lépett a mikrofonhoz. „Egy írónak látni, amint művét megfilmesítik, közreműködő részesévé válni a folyamatnak – izgalmas kihívás. Olyan történelmi filmet forgatni azonban, mint az 1945, más hatással is jár. A forgatókönyvírás, a beszélgetések során, a forgatás szüneteiben hirtelen történetek jutnak a résztvevők eszébe" – hallhattuk többek között.

Következett a videoüzenetek sorából az első, *Konrád Györgyé,* aki beszélt Berettyóújfalu elhurcolt zsidóságáról, majd azokról a fiatalokról, akik ilyenkor szembesülnek a múlttal. „Szavakból lesznek a tettek, és az az időszak »szuper-gonosztett« volt." Elmondta azt is, hogy a bűn nem az égből pottyan le, fokozatosan jut el az emberekig. „Adjanak egy csendes órát a lelküknek... utána kicsit jobb lesz" – javasolta.

A színpadon két fiatal reprezentálta a Közös Halmaz Alapítványt: *Gárdos Tamás* és *Kiss Kata*. Gondolataikból idézünk: „ *Vannak, akik a Trianon okozta traumát, vannak, akik a kommunizmus bűneit, vannak, akik a rendszerváltás csalódásait cipelik magukkal generációk óta. Mégis olyasmire a legritkább esetben kerül csak sor, hogy leüljünk egy kávé vagy egy sör mellé olyan emberekkel, akiknek a családját másként ziláltták szét a huszadik század viharai. Pedig volna miről beszélgetnünk. Mindannyiunknak meg kell próbálnunk megérteni, átérezni a másik fájdalmát is. Nyitnunk kell egymás sérelmeire ahhoz, hogy ne csak egymás mellett, hanem együtt tudjunk élni itt, Magyarországon.*

Ezért hoztuk létre a Közös Halmaz Alapítványt. Azért, hogy ne harapjuk át egymás torkát csak azért, mert másként gondolunk a huszadik század traumáira. Nyitnunk kell a múltunkra ahhoz, hogy legyen jövőnk. Ezt az üzenetet közvetítjük középiskoláról középiskolára. A belvárosi elitgimnáziumoktól a pannonhalmi bencéseken át a kiállításunkon megforduló diákcsoportokig."

Ismét videoüzenet, ezúttal egy ismert amerikai volt neonácié, aki húsz éve az „Élet a gyűlölet után" nevű szervezet támogatója. Beszélt a benne lezajlott változásokról, hozzátéve, hogy az akkor elvetett hazugságmagvak eredményeivel lehet nap mint nap szembesülni.

Következett *Pataki Ági* Balázs Béla-díjas filmproducer-üzletasszony, aki egyebek mellett a következőket mondta: „Tisztelettel köszöntök mindenkit, aki úgy érezte, ma itt a helye az Élet Menetén. Fontos, hogy megmutassuk, ebben az országban a türelem, az egymás tisztelete és a józan ész akkor is pislákol, amikor nem ez a napi gyakorlat, s nem éppen errefelé halad a világ – nálunk sem.

72 évvel az európai és köztük legnagyobb létszámban a magyar zsidók deportálása és kivégzése után újra arról beszélünk, hogy ki kit gyűlöl, kitől kell félni, kivel jobb nem barátkozni, s kivel ne üljön a gyerek egy padban, mit ne írjunk ki a Facebookon."

Szinetár Miklós lépett a mikrofonhoz: *„Ez a mai gyűlés több mint 70 év előtti borzalmakra emlékezik, de akkor miért hívják az Élet Menetének? Azért, mert mi, akik most itt vagyunk, szeretjük és becsüljük az életet. Az élet ugyanis a legnagyobb érték, és még szép is! Csodáljuk, szeretjük a természetet, a tavaszt, a felnövekvő gyerekeket és a nagyszerű műalkotásokat. Jókat eszünk, iszunk, egyszóval élvezzük az életet – ha hagyják!*

Meg kell becsülnünk, hogy ma itt, sok vacak dolog és gusztustalanság közepette, békében élünk! Mert hiszen tőlünk nem is olyan messze százezreket pusztítanak el, és milliók életét döntik romba! Ezért egy percre sem feledjük, hogy az Élet Menete a halálról IS szól. Arról, hogy ugyanitt több százezer állampolgárt irtottak ki 72 évvel ezelőtt. Vannak köztünk olyanok, mint én, akik legközelebbi hozzátartozóikat veszítették el, és olyanok is, már egyre kevesebben, akik – velem együtt – átélték a szörnyűségeket. Ma itt béke van, örülünk az életnek, s ez nagy dolog! De ezt ma fenyegetik! Itt áll mögöttem a Budai Vár. Ide egykor befészkelték magukat a nyilasok, az SS-ek, és úgymond védték Budapestet. Ezek a hősök Hitler parancsára valamennyi hidunkat a Dunába robbantották."

A következő videoüdvözlet küldője az auschwitzi tábormúzeum igazgatója volt. *Piotr Cywinski* szerint ha létezik olyan hely, amely képes szólni a 21. század tudatához, akkor az Auschwitz-Birkenau. „Ha a világot, melyet építeni szeretnénk, biztonságosabbnak és békésebbnek szeretnénk tudni, akkor elengedhetetlen, hogy ne csupán emlékezzünk az áldozatokra, de a jövő érdekében igyekezzünk megtalálni általános érvényű leckénket is a múlt tragédiájában" – hangsúlyozta.

Izrael Állam magyarországi nagykövete, *Joszéf Amrani* beszéde a helyszínen (technikai gond miatt) csak angolul, fordítás nélkül hangzott el. Internetes forrásból: Izrael budapesti nagykövete azt mondta, azokat képviselik, akik nem vehettek részt az Élet Menetén, akik soha többé nem sétálhatnak, akik életüket vesztették, akik meg sem születtek. Az emlékezés fontosságát kiemelő diplomata arról beszélt, hogy mindez az 1938-as törvény előtt kezdődött a félelemmel, a gyűlölettel, az előítéletekkel. Ma is harcolni kell azokért, akik bármilyen okból, a félelem vagy a gyűlölet miatt, számkivetetté válnak – jelentette ki. El kell gondolkodni arról, hogy válhattak célponttá emberek vallásuk, származásuk miatt. Azért váltak azzá, mert senki nem állt ki mellettük – mondta. Emlékezni kell azokra is, akik a saját életükkel foglalkoztak, és behunyták a szemüket. A történetet minden generációnak el kell mesélni, minden nemzedéket emlékeztetni kell, tovább kell adni a fáklyát és az üzenetet – szögezte le.

Szily Nóra bejelentette, hogy a Nemzetközi Élet Menete igazgatója, *Aharon Tamir* hajnalban megbetegedett, de beszédét a fordítás végett már korábban elküldte. Így álljon itt, ahogyan elmondani szerette volna: *„Nem sokkal ez után a fontos nap után sok ezren gyűlnek majd össze a zsidóság legnagyobb látogatható temetőjében, Auschwitz-Birkenauban, hogy emlékezzenek, és világos és erős üzenetet küldjenek a világnak – SOHA TÖBBÉ!*

A világ több mint ötven országából érkező résztvevők vállvetve és kéz a kézben vonulnak majd a legszörnyűbb helyről, amit az emberiség el tud képzelni, Auschwitzból a legnagyobb »halálgyárba«, Birkenauba. Csupán három kilométer a távolság az egyik rettenetes helytől a másikig – három mindent megváltoztató kilométer. Az Élet Menete résztvevői 29 éve vonulnak fel, hogy emlékeztessék az egész világot újra és újra: EMLÉKEZZETEK, NE MERJETEK FELEJTENI! Azzal az egyetemes szándékkal és elkötelezettséggel jövünk Lengyelországba, hogy emlékezzünk azokra az atrocitásokra és bűncselekményekre, amelyeket egy »civilizált nép és nemzet« követett el a zsidó nép és mások ellen.

(...) Állandó kötelességünk és szent küldetésünk, hogy meneteljünk az életért, hordozzuk a megemlékezés zászlaját arról, mi történt ártatlan emberekkel minden ok nélkül, védjük az emberi jogokat, tiszteljük és támogassuk a túlélőket, és mondjunk köszönetet újra meg újra a Világ Igazainak, akik saját életüket veszélyeztetve, sok embert mentettek meg a sötét időkben.

Emlékezzetek, emlékeztessetek, hogy BIZTOSAN NE TÖRTÉNHESSEN MEG SOHA TÖBBÉ!"

Szuromi Szabolcsnak, a Pázmány Péter Tudományegyetem rektorának videoüzenete után Gordon Gábor a Clark Ádám téri kisszínpadra hívta *Kiss László* túlélőt, *Hajdú Péter* atlétát, *Nógrádi Gergely* főkántort és *Szomora Tibor* hegedűművészt.

Előzetesen elmondta: „Itt állok futódressz nélkül Hajdú Péter mellett, de így is csak a csodálat hangján tudok szólni arról a figyelemre méltó vállalkozásról, amely első hallásra szinte teljesíthetetlennek tűnhet. Ugyanakkor a holokauszt megpróbáltatásait túlélőkre gondolva, akik elég erősek voltak, közelebb kerülünk ehhez a nagyszabású teljesítményhez, amelyről a sportoló egy éve tájékoztatott, miszerint nagyszülei és minden áldozat emlékére megteszi ezt a távot."

A kivetítőn az atléta néhány mondatos köszöntése hangzott el, a színpadon további megindító gondolatok, majd a távfutó (zászlókkal, melyeket a 18-as magyar barakk ablakába helyez majd) a két művész által előadott „Szól a kakas már" hangjaira kísérőivel és barátokkal, akik az első pár száz méteren vele tartanak, elindult 420 km-es, 8 napos útjára, hogy majd Auschwitzban csatlakozhasson az Élet Menete több mint 200 fős csoportjához.

„Hogy nagyapáink múltja ne válhasson gyermekeink jövőjévé..."

Illesse köszönet mindazokat, akik a tavalyi menetet követően szinte azonnal elkezdték az idei megszervezését, hogy olyan lehessen, amilyenné vált.

Köszönet Gordon Gábornak a munkámhoz nyújtott sok segítségért, az önkénteseknek, akik mindig ott voltak, ahol szükség lehetett rájuk, a biztonságunkért felelősöknek és mindazoknak, akik ebben a fura tavaszi szinte ítéletidőben eljöttek életkortól, nemtől és vallástól függetlenül.

-gj-

Kis Élet Menete Makón

A makói zsidósághoz köthető emlékhelyek között tettek sétát a városban, ezzel emlékezve az 1200 helybéli áldozatra.

A budapesti hasonló, de jóval nagyobb emlékmenetre utalva, Kis Élet Menetének nevezték azt a sétát, amit a résztvevők Makón a város fontos, zsidósághoz köthető emlékhelyei között tettek, a magyarországi holokauszt emléknapjához kötődően.

A menet az ortodox zsinagógából indult, érintette Kecskeméti Ármin főrabbi emléktábláját, majd a Csanád vezér téri emlékjelnél ért véget. A bő félszáz fős menet élén *Farkas Éva Erzsébet* polgármester és *Urbancsok Zsolt,* a Kecskeméti Ármin nevét viselő, a makói zsidóság emlékét őrző egyesület elnöke haladt, utánuk pedig önkormányzati képviselők és emlékezni, tisztelegni vágyó makóiak – de eljött Budapestről *Ferge Zsuzsa* szociológus, a főrabbi unokája is.

A beszédek az 1200 meggyilkolt makói zsidó emlékéről, a tiszteletadásról és a megbékélésről szóltak. Aki akart, tegnap a zsinagógába is bemehetett, hogy követ vagy mécsest helyezzen a mártírok emlékfalához.

SZ.I.M. / delmagyar.hu

Fotó: Szabó Imre

IZRAELI SZÍNES

LEGBOLDOGABB ORSZÁGOK
Izrael a 11.

Az ENSZ a boldogság világnapja alkalmából tette közzé legfrissebb jelentését a világ országainak boldogságfokozatáról. A jelentés 155 ország boldogságának, illetve boldogtalanságának mértékét elemezte, és rangsort állított fel hat főbb tényező alapján.

Ezek a következők voltak: az egy főre jutó bruttó hazai termék, a szociális támogatás, a várható egészséges élettartam, az egyéni szabadság, az adakozási hajlam és a korrupció mértéke.

A jelentés alapján Izrael az igen előkelő 11. helyre került, a tíz legboldogabb ország pedig Norvégia, Dánia, Izland, Svájc, Finnország, Hollandia, Kanada, Új-Zéland, Ausztrália és Svédország lett. Magyarország a 75. pozíciót foglalja el.

Izrael 2012-ben, az első ilyen jellegű felmérésen még a 14. legboldogabb ország volt, de azóta már biztosan tartja a 11. helyét.

Kétezer éves utat találtak

(MTI) Kétezer éves, kiváló állapotban fennmaradt utat találtak Izraelben a régészek a Jeruzsálemtől nyugatra lévő Bét Semes városnál.

Már februárban felfedezték a széles római kori utat a mai 375-ös országút közelében az Izraeli Régészeti Hatóság (IAA) szakemberei és az őket önkéntes munkában segítő diákok.

Az archeológusok akkor bukkantak az útra, amikor egy Jeruzsálembe vezető, épülő vízvezeték lefektetése előtt az ilyenkor szokásos ásatásokra hívták őket. *Irina Zilberbod,* az IAA feltárásokat vezető régésze elmondta, hogy az út eredetileg hat méter széles és másfél kilométer hosszú volt. Valamikor egy leágazás lehetett a központi, „császári útról" a mai Bét Natif nevű helynél lévő kisebb római kori településhez. A három kilométer hosszú császári út, a korabeli főút, Jeruzsálemből tartott az egykori Eleutheropolisba, más néven Bét Gurvinba, a kor jelentős kereskedelmi központjába.

Hadrianus császár idején, i. sz. 130 körül épülhetett, vagy talán kevéssel később, az i. sz. 132-től 135-ig tartó Barkochba-felkelés idején. Hadrianus szerepét igazolja a közelben már régebben felfedezett útjelző kő, amely a császár nevét viseli.

Az út kövei közé szorulva régesrégen lepottyant pénzérméket is találtak: egyiküket i. sz. 67-ben, a zsidó felkelés idején verték, de akadt Pontius Pilátus idejéből, i. sz. 29-ből való, és Agrippa császár korában, i. sz. 41-ben vert érme is.

Az utak minőségében Izrael földjén is a római uralom hozott átütő erejű változást, mert korábban csak rögtönzött ösvények voltak. Azonban a rómaiak hadjárataikhoz és a kereskedelem fejlesztéséhez világszerte kiváló utakat építettek, és ezen a területen is megreformálták ily módon a korabeli közlekedést.

A mezőgazdasági termékeket, olajat és bort előállító kisebb településektől másodlagos utak vezettek a nagyobb városokba, ahonnan pedig még szélesebb utakat építettek, hogy a többi regionális központhoz, vagy akár külföldre szállíthassák az árukat.

Rekordalacsony a Kineret-tó vízszintje

(MTI) A mérések csaknem egy évszázaddal ezelőtti kezdete óta még soha nem volt annyira sekély a Kineret-tó vize Izraelben, mint most, a kivételesen száraz februári időjárás után.

Az izraeli vízügyi hatóság szóvivője, *Uri Sor* bejelentette, hogy a múlt század húszas éveiben kezdődött mérések óta az eddigi legalacsonyabb vízállást jegyezték fel a Kineret-tóban, az Izrael északi részén található természetes édesvíztározóban, másik nevén a Galileai-tengerben.

Februárban a szokásos csapadéknak csak 10 százaléka esett ezen a vidéken, és ezért mindössze 22 centiméterrel emelkedett meg a tó, szemben az átlagos 60 centiméterrel. Ezen a télen az őszi esőzések kezdete óta 68 centiméterrel nőtt a Galileai-tenger vízszintje, ami a sokéves átlagnak kevesebb mint a fele. A tenger szintje alatt 213,16 méterrel található tó víztükre jelenleg 16 centiméterrel a határértéknek tekintett szint alatt van.

A Jordán folyó vízével sem sokkal jobb a helyzet: jelentősen csökkent az áramlás, a február eleji másodpercenkénti 15 köbméter helyett később csak 10 köbmétert mértek.

Tovább folytatódott a Holt-tenger kiszáradása is, amelynek februárban hat centiméterrel csökkent a szintje. Tavaly ilyenkor csak két centiméteres volt a fogyatkozás.

Nemcsak északon, hanem egész Izraelben száraz volt a február, az átlagos értékeknek csak mintegy felét mérték. A vízügyi hatóság ezért szinte teljesen felfüggesztette a szivattyúzást a Kineret-tóból, ami vízhiányhoz vezetett az ország északi részén, és ez nyáron várhatóan még fokozódni fog.

A válságot a tengervíz sótalanításával tervezik megoldani. Jelenleg a felhasznált mennyiség fele újrafelhasznált, vagy az öt tengerparti üzem egyikében előállított sótalanított víz. Az ország ivóvizének kétharmada már sós tengervízből származik, és újabb sótalanítók építésével növelni szeretnék ezt az arányt.

A több mint 200 méterrel a tenger szintje alatt lévő, 160 négyzetkilométeres Kineret-tó nem csak édesvízkészlete miatt jelent különleges értéket. Ez a vidék a keresztény vallás szülőhelye is.

Nyolcvan felett a világ

Az idős kor nem fenékig tejfel, de azért vannak előnyei. Először is, ha az ember megéri. Sajnos nem mindenkinek sikerül. Persze az előnyök ebben a korban nem osztódással szaporodnak, de azért akad belőlük ittott egy-kettő.

Az idős kor egyébként tudományosan meghatározhatatlan, ennél annyi, annál ennyi. Most azokról a fiatal idősekről kívánunk szólni, akik elérték a 80. életévüket.

Róluk rendelkezik a legújabb kormányhatározat, amelyet *Gila Gamliel,* a társadalmi egyenlőség minisztere előterjesztésére a napokban a knesszet – egyhangúlag – elfogadott.

Az eredeti törvényjavaslatot *Itzik Shmuli* képviselő kezdeményezte, miszerint a 80. évüket megért vagy az azt meghaladó korú izraeli állampolgároknak eztán nem kell majd sorban állni ahhoz, hogy különböző közszolgáltatásban részesüljenek.

Nem kell beállni a sorba, ha buszra, vonatra akarnak felszállni, vagy ha színház- és mozijegyet szeretnének vásárolni, valamint a bevásárlóközpontokban, a postán és a bankokban sem.

A sorban állás továbbra is kötelező azokon a helyeken, ahol megadott időre hívják be a pácienst. Ilyenek a kórházak, az orvosi rendelők, valamint a betegsegélyzők.

Akár elégedettek is lehetnénk azzal, hogy végre biztosítják az idősek jogait, tudomásul veszik életkoruk sajátosságait. Csak az a kérdés – ha a kákán is csomót akarnánk keresni –, hogy miért kell ehhez törvényt alkotni, miért kell olyasvalamit törvénybe iktatni, aminek a legtermészetesebbnek kellene lennie, nevezetesen az idősekkel való udvarias magatartást.

Talán annak is eljön az ideje – mondta a miniszter –, hogy a jelenlegi törvény feleslegessé válik, miután az előzékenység, a mások iránti tisztelet normává változik majd Izraelben.

Gideon Peer / Új Kelet online

Meá Seárim

A Meá Seárim (100 kapu) Izrael legvallásosabb negyedének számít napjainkban. A kerület Jeruzsálem városfalán kívül található. 1874-ben kezdték el építeni első házait, melyek az állandó veszélyeztetettség miatt nagyon közel kerültek egymáshoz, így egyfajta védőpajzsként szolgáltak. Az így kialakított lakótömb belsejében nagy udvart hoztak létre, melynek közepén kút biztosította a vízellátást. Az udvarba zsinagógát is építettek, sőt, a közösség asszonyai számára rendelkezésre állt egy sütő, melyben a mindennapi kenyeret, illetve süteményeket készítették el. A 19–20. század fordulójakor már 100 épület állt, valamint egy malom és egy pékség is.

Miért nevezik ezt a lakónegyedet Meá Seárimnak? Egyik vélemény szerint azért, mert eredetileg 100 házat akartak ide építeni. Mások azt mondják, hogy egykor ténylegesen 100 kapu volt a negyedben. Igazából azonban mindössze 60 kapu található itt.

Meá Seárimban kizárólag nagyon vallásos zsidók élnek. Szombaton és ünnepekkor megáll az élet.

zsblog szerkesztősége

Brit katonák üres üvegeire bukkantak a régészek

Mint azt a szomszédos cikkben olvashatják, kétezer éves, kiváló állapotban fennmaradt utat találtak a régészek a Jeruzsálemtől nyugatra lévő Bét Semes városnál.

Már februárban felfedezték a széles római kori utat a mai 375-ös országút közelében az Izraeli Régészeti Hatóság szakemberei és az őket önkéntes munkában segítő diákok.

Időközben első világháborús katonák több száz üres alkoholos üvegére bukkantak őskori leletek után kutató régészek a területen – értesült a Hááre c.

A régészeti hatóság szakemberei a helyi előírásoknak megfelelően rutinfeltárást végeztek, mivel a környéken korábban negyedmillió éves, a középső kőkorszakból származó kovakő szerszámokat találtak.

Legnagyobb meglepetésükre azonban ezúttal mindössze százéves maradványokra bukkantak, az első világháborúban errefelé szolgáló brit katonák nyomaira. A harcosokat a törökök idején átmenetileg egy mezőgazdasági munkálatokhoz használt épületben helyezték el, de a barakk annak idején ismeretlen okból kigyulladt és összedőlt.

A katonák szállásuktól néhány méterre egy mélyedést ástak a szemétnek, ahol az izraeli régészek több száz üres üvegre bukkantak, amiből kiderült, hogy a csaták szüneteiben igen jelentős mértékben fogyasztottak tömény alkoholt.

A százéves palackok mellett törött cserepeket és evőeszközöket, egyenruhagombokat, övcsatokat, lovas felszereléseket, egy repülős tiszt lovaglópálcájának ezüst csúcsát és a katonák mindennapjaiban használt más eszközöket is leltek.

A több száz üveg hetven százaléka tömény szeszes italé volt, noha akadtak nem alkoholos és sörösüvegek is. Európából hozott bor, sör, szóda, gin, likőr és whisky volt a katonák itala a háború nehéz napjaiban.

A szomjukat oltó katonák az egyiptomi expedíciós egységhez tartoztak, amely 1917. november 15-én Edmund Allenby tábornok vezetésével elfoglalta a törököktől a mai Ramla és Lod környékét, és mintegy kilenc hónapra tábort vert, mielőtt elindult Jeruzsálem felé.

A régészek nem győztek csodálkozni munkájuk közben, hiszen antik whiskysüvegeket ritkán találnak, noha Izrael földjén unos-untalan őskori leletekre bukkannak, hiszen ezen a területen haladtak el több hullámban az első emberek Afrika felől, hogy aztán meghódítsanak minden kontinenst.

Karnyújtásnyira a szabadságtól

A magyar vidék zsidótlanítása, az újlaki téglagyár

Az 1944. március 19-i német megszállás a magyarországi zsidóság tragédiájának utolsó felvonása. A korlátozott hatalmú Horthy kormányzó szabad kezet adott az általa kinevezett Sztójay-kormánynak a zsidókérdés megoldására. Jaross belügyminiszter, Baky László és Endre László államtitkárok, a kegyetlen csendőrség, a velük lelkesen együttműködő magyar közigazgatás 6 hét alatt zsidótlanította a magyar vidéket. Mintegy 450.000 magyar állampolgárt, csecsemőtől az aggastyánig, zsúfoltak be a marhavagonokba (80 fő egy vagonba). Nagy részüket Kassán átadták egy idegen hatalomnak, a náci Németországnak. A célállomás Auschwitz, ahol többségüket azonnal gázkamrákban megölték. Nem minden ország járt el így. Dánia, Románia, Finnország stb. Hitler követelésére sem adta ki a zsidókat. Horthy kormányzó is megakadályozhatta volna a vidéki zsidók deportálását, meggyilkolását. Tudta, látta, mi történik, de hallgatott. A szövetségesek több éve tudták, hogy a nácik mit művelnek a zsidókkal és nem zsidókkal. Ismeretesek voltak a kivégzőhelyek, a koncentrációs táborok. Köztudott volt a népirtás, de a szövetségesek terveiben nem szerepelt a koncentrációs táborok bombázása vagy más mentőakció. 1944 augusztusától zsidók már csak a budapesti csillagos házakban, illetve később a budapesti gettóban léteztek.

Az 1944. október 15-i Horthy-proklamáció felmondta a náci Németországgal való szövetséget, de ez az elképzelés már másnap megbukott. Az Eichmann és Vajna belügyminiszter közt a nyilas hatalomátvétel után néhány nappal megszületett egyezményt követően Szálasi Ferenc visszalépett attól az ígéretétől, hogy megtiltja a magyar zsidók áttelepítését a Birodalomba. Október 23-án Veesenmayer náci nagykövet és meghatalmazott miniszter örömmel tájékoztatta főnökeit, miszerint sikerült rábeszélnie Szálasi nemzetvezetőt, hogy engedélyezze 25.000 egészséges zsidó átadását fél évre a Birodalomban végzendő munkára. Edmund Veesenmayer mindenáron a magyar zsidók „végleges megoldását” akarta elérni.

A budapesti zsidó nők november 2-án és 3-án behívóparancsot kaptak. A 16 és 50 év közötti, varrni tudó nőket külön vitték el, a többi 16 és 40 év közötti zsidó nőt pedig a nemzetvédelemmel összefüggő munkaszolgálatra rendelték ki. November 7-én a budapesti rendőrfőnök utasította a lakóházak házfelügyelőit és légoltalmi parancsnokait, hogy kétszer is ellenőrizzék, nem rejtőznek-e zsidók a gondjaikra bízott épületekben. A zsidók egy részét Óbudára vitték, az újlaki téglagyárban létesített táborba, mely Szentandrássy András parancsnoksága alatt állt. A zsidókat két-három napig rettenetes körülmények között tartották a téglagyárban. A tartózkodási helyük a téglagyári szárítókban volt, amelyeknek csak tetejük volt, de ide sem fért be mindenki. Esőben, sárban az udvaron álltak, néha kaptak valami ennivalót. Névlegesen a rendőrség tartotta fenn a rendet, de az igazi hatalom a nyilasok kezében volt, akik gyilkoltak, raboltak. Az újlaki téglagyárban csak a Nemzetközi Vöröskereszt tudott némi segítséget nyújtani. Közreműködésükkel neves keresztény orvosok, dr. Verebélyi Tibor egyetemi tanár, dr. Ferenczy, dr. Horváth főorvosok, naponta mentek be a téglagyárba, és gyógyszereket vittek az üldözötteknek. Raoul Wallenberg, Carl Lutz élelmet és menleveleket osztottak ki. Zsidó cionisták SS- és nyilas egyenruhába öltözve mentették az üldözötteket. Megint mások keresztény igazolványokat osztottak, gyakran a rokonszenvező rendőrtisztek segítségével. 1944. november 23. és 27. között Leopold Breszlauer és Ladislaus Kluger a svájci követség képviseletében a budapesti–hegyeshalmi szemleúton látták és leírták a zsidók gyalogmenetének borzalmait. A zsidók 7-8 nap alatt 200–220 km-t gyalogoltak Hegyeshalomig. Akik megbetegedtek vagy nem bírtak tovább menni, azokat a kísérő nyilasok agyonlőtték. Segíteni próbált a Nemzetközi Vöröskereszt, a pápai nuncius, meg kell említeni egy Köhler nevű lazarista pap hősiességét, aki felszólította a nyilasokat, hogy lőjék agyon a „bűnéért”, mert segítséget nyújtott a zsidóknak.

Kovács Mira deportált „Imakönyv és csipkés kombiné” c. könyvében írja: „Másnap reggel a téglagyárral szembeni nagy füves réten volt a sorakozó. Akkor jelent meg ott Wallenberg a kocsijával, és kihirdette, hogy a 16 éven aluliak álljanak ki a sorból, mert védett házba viszi őket... Azután megérkeztünk Gönyűre. Ott nagyon sokan feladták! Volt, aki mérget vitt magával, és ott bevette, mert tovább nem bírta. Volt, aki beesett a Dunába, amikor egy keskeny pallón kellett rámenni a parton álló uszályra.”

Az óbudai Emlékkő *(Wikipédia)*

A zsidókkal szemben tanúsított rettenetes bánásmód még az SS néhány sokat próbált tisztjét is megdöbbentette. Kurt Becher Obersturmbannführer jelentését Hans Jüttner SS-Obergruppenführer először nem akarta elhinni. Másnap Hans Jüttner tábornok Kurt Becher kíséretében kocsival Budapestre indult. Félúton találkoztak a zsidó nők menetoszlopával, ami megdöbbentő benyomást keltett a tábornokban, és megerősítette Kurt Becher korábbi állításait. A zsidókat Hegyeshalomnál átvette a Dieter Wisliceny által vezetett német bizottság Bartha László alezredes bizottságától. Az átadási jegyzőkönyv csak a zsidók számát rögzítette, nevük, nemük, koruk, egészségi állapotuk nem szerepelt benne. A német bizottság viszonylag épkézláb zsidókat akart kapni, elutasította a terhes nőket, a megnyomorodott, beteg embereket. A magyar bizottság viszont minden zsidótól meg akart szabadulni, meg akarták tisztítani Magyarországot a zsidóktól, fizikai állapotra való tekintet nélkül.

A magyar zsidóság szerette, tisztelte és hazájának tekintette Magyarországot. Reményi Gyenes István „Ismerjük őket? Zsidó származású nevezetes magyarok arcképcsarnoka” c. könyve bemutatja, hogy a magyar zsidóság legjobbjai mindent megtettek hazájuk haladásáért és fejlődéséért. A magyar kormányok 1920-tól kiadott zsidóellenes törvényei és rendeletei a lakosság nem kis részét antiszemitává nevelték. Ez vezetett végül a magyar zsidóság nagy részének elpusztításához.

A Szent Margit Kórháztól nem messze Emlékkő hirdeti, mi történt az újlaki téglagyárban. Köszönet a létrehozásáért Tarlós István akkori polgármesternek, Androvics Lászlónak, Merza Mártonnak és Zala Emilnek. A Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége rendszeresen tart megemlékezést az Emlékkőnél, melynek szervezője Mészáros György alelnök. A megemlékezéseken részt vesz Pál Gizella alelnök is, akit gyermekként édesanyjával hurcoltak az újlaki téglagyárba a nyilasok.

A gyilkosok nagy része túlélte a háborút, és akiket elítéltek, azok büntetésük nagy része alól mentesültek. Edmund Veesenmayer 1932 óta volt a náci párt tagja, és az SS-ben tisztként szolgált. Minden megtett, hogy Szálasi Ferenc uralomra jusson, és hogy a maradék budapesti zsidóságot is deportálják. 1943-ban írt jelentéséből az alábbiakat idézem: „XII. Minthogy számításba kell venni Budapest bombázásának lehetőségét, a kellő időre vadászvédelem biztosítandó. Egyidejűleg közölni kell az ellenséggel, hogy a bombák által megölt minden egyes magyarért száz gazdag zsidót fogunk agyonlőni, és azok vagyonát a károk jóvátételére fordítjuk.” Edmund Veesenmayer 1945-ben a szovjetek fogságába került. A nemzetközi katonai törvényszék 20 év börtönre ítélte, de büntetését előbb felére csökkentették, 3 év elteltével pedig szabadlábra helyezték. Végezetül ez a hóhér ágyban, párnák között halt meg.

Írásom célja emlékezni, emlékeztetni 1944. április 5-ére, amikor a zsidóknak fel kellett varrniuk ruhájukra a sárga csillagot. A numerus clausust, a zsidótörvényeket, a munkaszolgálatot, Kamenyec-Podolszkijt követte a gettók létesítése, a deportálás, a koncentrációs táborok, a gázkamrák. 1920–1945 között a magyar zsidóság háromnegyedét pusztították el. A holokauszt végrehajtásában a magyar kormány, a magyar közigazgatás, a magyar csendőrség lelkesen és eredményesen vett részt. Ezt igazolja Eichmann és más náci vezetők tanúvallomása.

Lebovits Imre volt munkaszolgálatos és deportált

Könyörtelenül szembenézett családja náci múltjával Katrin Himmler

A második világháborút követően felnőtt német generációknak komoly próbatételt jelent a szüleik és nagyszüleik múltjával való szembenézés. Sokan a tagadást választják, mások azonban őszintén beszélnek családjuk történetének kevéssé szívderítő mozzanatairól, mint például Katrin Himmler.

A legnehezebb dolguk persze a legfelső náci vezetők leszármazottainak van. Sokuk vállára gyakorlatilag elviselhetetlen súllyal nehezedett rá őseik öröksége. Így volt ezzel például *Bettina Göring* (akiről az On the spot stábja is készített dokumentumfilmet), a Harmadik Birodalom második embere, Hermann Göring unokahúgának unokája, aki bár jóval azután született, hogy Göring nürnbergi cellájában öngyilkos lett, megváltoztatta a nevét, Mexikóba költözött, és harmincévesen úgy döntött, sterilizáltatja magát, hogy megszakítsa a vérvonalat (ennek ellenére csodával határos módon később teherbe esett).

Vannak, akik valamivel bátrabban szembe mernek nézni őseik múltjával, mint *Katrin Himmler,* az SS vezetője, Heinrich Himmler testvérének unokája. Miközben a keletnémet levéltárakban kutakodott, Katrin olyasmire bukkant, amitől mindig is félt. Heinrich Himmler testvérei – akik közül az egyik Katrin nagyapja volt – csodálták a holokauszt egyik fő felelősét. A nagyapja emellett gyakorlatilag halálra ítélt egy félzsidó férfit, amikor információkat adott át róla bátyjának, nagyanyja a háború után pedig csomagokat küldött a náci háborús bűnösöknek a halálsorra.

Katrin számos olyan adatot gyűjtött össze, amelyek azt támasztják alá, hogy valamilyen módon gyakorlatilag az egész családnak szerepe volt a holokausztban, háborús bűncselekményekben vagy az ellenzékkel szembeni terror alkalmazásában. Katrin nem volt hajlandó felmenteni őseit vagy jóváhagyni cselekedeteiket, ám azt sem szerette volna, ha összeroskad a bűntudat súlya alatt. Ezért úgy döntött, könyörtelenül szembenéz a múlttal.

2005-ben jelent meg a „Die Brüder Himmler: Eine deutsche Familiengeschichte” (A Himmler testvérek: Egy német családtörténet) című könyve, amelyben a három Himmler fivér életét és nácizmushoz vezető útját tárta fel. Családja egy része megszakította vele a kapcsolatot, de eközben megbékélt saját magával, műve pedig ahhoz is hozzájárult, hogy a német társadalom szembenézzen a múlttal. 2015-ben magyar nyelven is megjelent második, *Michael Wildttel* közösen írt könyve, a „Himmler. Egy tömeggyilkos magánélete”.

Katrin egy izraeli férfihoz ment hozzá, akinek felmenői a második világháborúban mérhetetlen szenvedést éltek át a varsói gettóban. Bár megváltoztathatta volna vezetéknevét a házasság révén, nem élt a lehetőséggel. Úgy véli, az új generációknak tanulniuk kell a múltból, amelyet nem elhallgatni kell és megóvni saját szörnyű igazságaitól. „Amikor megszületett a fiunk, világossá vált számomra, hogy szakítanom kell a múltról való hallgatás családi hagyományával. Szerettem volna a fiamnak annyi információt átadni, amennyi csak lehetséges, hogy amikor elkezd kérdezősködni a családomról, legalább tudjak neki válaszolni” – fejtette ki Katrin Himmler arról, miért döntött úgy, hogy feltárja azon családtagjainak múltját, akiknek nem kellett felelniük a történelem ítélőszéke előtt.

Múlt-kor

benks
A bankvilág idegenvezetője

Urbán Ildikó
független pénzügyi tanácsadó
okl. közgazda
+36-30-279-4850
ildiko.urban@benkspartner.hu

INGATLANHITEL 10 ÉVE MŰKÖDŐ PÉNZÜGYI TANÁCSADÓ CÉG SEGÍTSÉGÉVEL

Találjuk meg együtt az igényeinek és élethelyzetének legmegfelelőbb megoldást! Ez lehet:
- támogatott vagy piaci hitel,
- periódusonként változó vagy hosszú időre, akár 20 évig fix kamatozású hitel,
- lízing,
- lakás-takarékpénztári szerződéssel AKÁR 2% ALATTI KAMAT.

SZOLGÁLTATÁSAINK:
- 15 bank ajánlatából 48 órán belül díjmentes, személyre szabott ajánlat,
- teljes körű hitelügyintézés,
- szakértői tájékoztatás a kockázatok, félreértések elkerülése érdekében.

Példaként, egyéni elbírálás alapján a legkedvezőbb ajánlatunk:

10 M Ft lakáshitel (20 év futamidő; 2,2%/év kamat, 2,4% THM) – 51.541 Ft / hó törlesztés

A hirdetés nem minősül ajánlatnak és nem teljes körű.
Részletes ajánlatért keressen, minden kötelezettség nélkül.

Miért fizetne többet a szükségesnél?
ADJON HITELT SZAKÉRTELMÜNKNEK, HOGY SEGÍTHESSÜNK.

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétvégi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, képeslapokat. 06-20-522-5690, este 06-1-322-8439.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammut I.-ben (III. em. 312-es üzlet), a II., és a VI. kerületben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Eladó és kiadó ingatlanokat keresünk! Budapesti Ingatlanközvetítő Kft. 06-1-200-4972.

Gyógyszer-házhozszállítást vállal saját gépkocsival fiatal, diplomás nő. 06-30-585-6847

Eladó eredeti halasi csipkegyűjtemény magánkézből. 06-1-368-3482.

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Máj. 5.	Szombat reggel Máj. 6.	Péntek este Máj. 12.	Szombat reggel Máj. 13.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	19.50	8.00	20.00	8.00
Alma u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	19.00	9.00	19.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	19.50	9.00	20.00	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.50	8.00	19.50	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	19.50	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	18.30	8.30	18.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	

NAPTÁR

Május 5. péntek	Ijjár 9.	Gyertyagyújtás: 7.43
Május 6. szombat	Ijjár 10.	Szombat kimenetele: 8.56
Május 12. péntek	Ijjár 16.	Gyertyagyújtás: 7.52
Május 13. szombat	Ijjár 17.	Szombat kimenetele: 9.07
Május 14. vasárnap	Ijjár 18.	Lág báomer

Életfogytiglan az izraeli férfi gyilkosának

A Kecskeméti Törvényszék ítéletet hirdetett annak a két embernek az ügyében, akiket egy izraeli állampolgár megölésével vádol az ügyészség. A bíróság a vádlottakat nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett emberölés, valamint kábítószer-birtoklás miatt ítélte el. Az I. r. vádlottat életfogytig tartó fegyházra (melyből legkorábban 25 év letöltését követően szabadulhat), társát pedig 18 év fegyházra.

A tényállás lényege szerint a sértett (40 éves izraeli állampolgár) 2016. március 3. napján érkezett Magyarországra, ahol Kecskeméten szállt meg. Rendszeresen utazott külföldre, jól beszélte az angol nyelvet, magyarul viszont alig tudott. Magyarországra azért érkezett, mert apai ágon magyar származású volt, és tervei között szerepelt a magyar nyelv elsajátítása és az állampolgárság megszerzése.

A sértett 2016. április 15. napjáig tartózkodott Kecskeméten, majd Tiszakécskére ment, és az ezt követő napokat a városban töltötte. Alkalmi szállásokon vagy a szabadban, sátorban, hálózsákjában éjszakázott, miközben olcsóbb szállást keresett.

A vádlottak (22, illetve 20 éves tiszakécskei férfiak) „haveri” kapcsolatban voltak, gyakran csavarogtak Tiszakécske területén. Szórakozóhelyeken időztek, italoztak, és előfordult, hogy kábítószert is fogyasztottak (a cselekményt megelőzően is). Mindkettőjükre jellemző volt, hogy alkalmi munkából, illetve kisebb, vagyon elleni bűncselekmények elkövetéséből tartották fenn magukat, állandó pénzzavarral küzdöttek.

Az I. r. vádlott a vasútállomás környékén figyelt fel a sértettre. Elhatározta, hogy elcsalja magával az általa lakott romos házhoz, és eltulajdonítja az értékeit. Egy angolul beszélő ismerőse segítségével felajánlotta a sértettnek, hogy töltse nála az éjszakát, amit a sértett elfogadott.

Amikor a sértett a romos ház udvarán pakolta a holmiját, az I. r. vádlott felvetette az ismerőseinek, várják meg, amíg a sértett elalszik, és vegyék el az értékeit. A nevezettek közölték, hogy ebben nem vesznek részt, és a vádlottat is próbálták szándékáról lebeszélni.

Az I. r. vádlott mobiltelefonról felhívta a II. r. vádlottat, akivel szintén közölte a tervét, amibe nevezett beleegyezett. Az I. r. vádlott felvetette, hogy nem is kirabolni, hanem megölni kellene a sértettet, mivel régóta foglalkoztatja a gondolat, hogy milyen érzés embert ölni. A vádlottak végül arra jutottak, hogy téglával verik agyon a sértettet. Ennek megfelelően egy-egy tégladarabot magukhoz vettek, és először két-három méter távolságról, majd egyre közelebbről kezdték dobálni a sértett fejét. Az időközben álmából felébredt sértett felkelni sem tudott, érdemben nem volt képes védekezni. Az I. r. vádlott egy tégladarabbal többször is lesújtott a sértett fejére, aki eszméletét vesztette. Ezt követően még az I. r. vádlott fejbe rúgta, illetve tégladarabokkal fejbe is dobta őt. Amikor a sértett életjeleket már nem adott, a vádlottak eltulajdonították a nála lévő két mobiltelefont, laptopot, fülhallgatókat, 3000 Ft, 10 gulden és 20 USD készpénzt, valamint a sátrát, a hátizsákját és a személyes tárgyait. Az I. r. vádlott dühében még többször belerúgott a holttestbe, mivel kevesellte a talált értéket.

A vádlottak az ingóságokat értékesítették.

A vádlottak előállítása során tőlük kábítószert is lefoglaltak a nyomozók.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette, míg a vádlottak és védőik enyhítésért fellebbeztek.

keol.hu

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: *mondAt Kft.*, **www.mondat.hu**
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Programajánlat

MÁJUS

Generációk Klubja (Hunyadi tér 3. I. emelet)

Minden hétfői program du. 3-kor kezdődik

Május 8. Vendégünk Kardos Péter zuglói főrabbi, az Új Élet főszerkesztője. „De mikor lesz az már” című előadásának témája a zsinagóga hónapokkal ezelőtti tűzkára utáni időszak.

Május 15. Deák Gábor folytatja azt a beszélgetést, amely legutóbb időhiány miatt „nyitva maradt”.

Május 22. Spánn Gábor „A zsidó vicc története és hatásmechanizmusa” címet adta egy várhatóan nagyon érdekes előadásának.

Május. 29. A tengerentúlról első útja hozzánk vezet Fűzy Gábornak, aki mindenki kedvére szórakoztat bennünket.

2017. május 14-én, vasárnap, délelőtt 10 órától kb. 12.30 óráig, igény esetén tovább :-) a Hunyadi téri templomkörzet GENERÁCIÓK KLUBJA (VI. Hunyadi tér 3. I. emelet)

Ruhabörzét

szervez, amely térítésmentes!

Nagy választék, sok új és keveset hordott, divatos, használható holmi újszülöttek, gyermekek, kiskamaszok, kamaszok, férfiak és nők részére, kisebb-nagyobb, XXL-es méretben is!!!

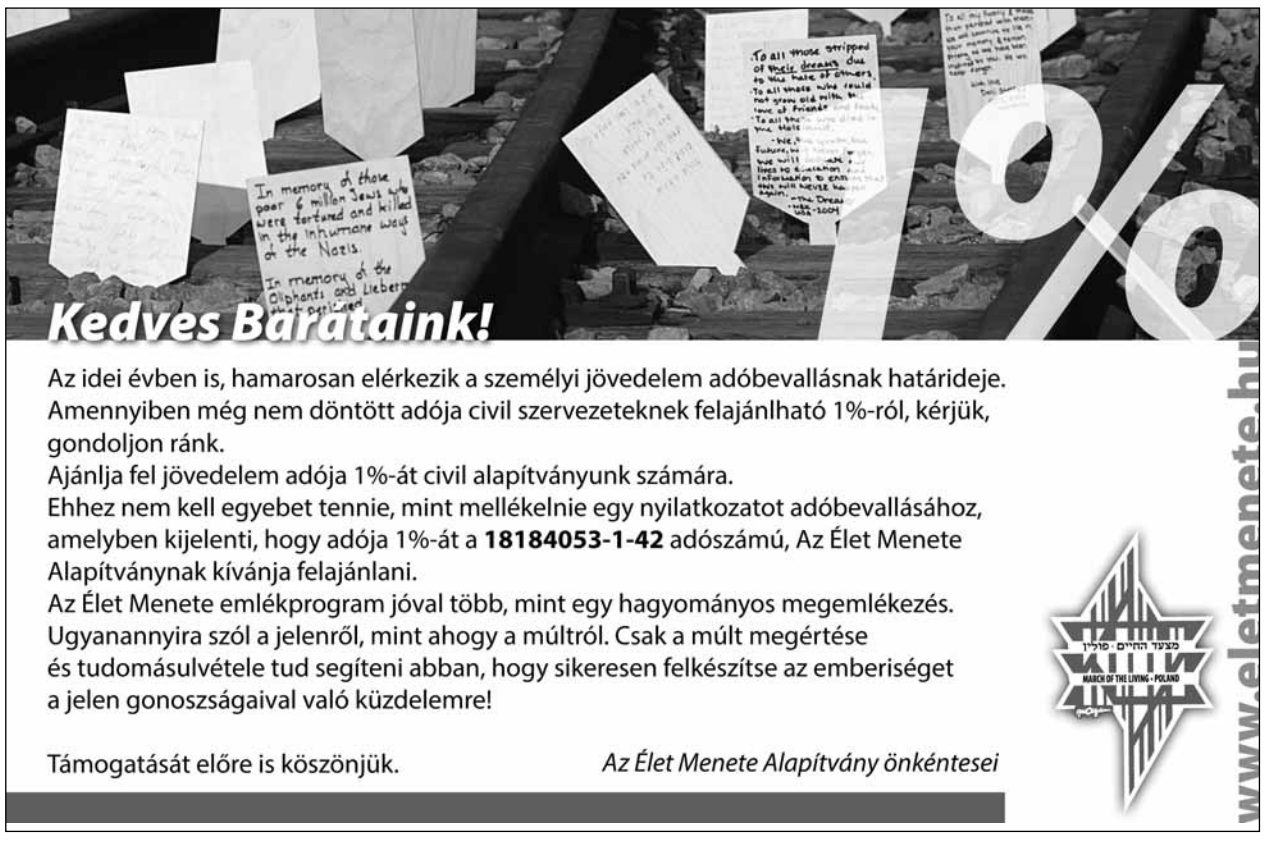

BIG Bécs-Gerasdorf díszpolgára

Bécs-Gerasdorf Alsó-Ausztriához tartozik. Korábban Gerasdorf az osztrák főváros egyik kerülete volt, ma azonban önálló, gyorsan fejlődő város.

Benedek István Gábor magyar írót e napokban a város díszpolgárává avatták. Az ünnepélyes aktusra Budapesten, a Páva utcai Holokauszt Múzeum és Dokumentációs Központban került sor. Az eseményre osztrák küldöttség érkezett, élén Gerasdorf polgármesterével, *Alexander Vojtával* és *Lukas Mandl* polgármester-helyettessel, parlamenti képviselővel.

A vendégek felelevenítették, hogy a náci időkben több mint 50 ezer magyar zsidót deportáltak Ausztriába, rabszolgamunkára.

A Braun (később Benedek) család a szlovák többségű Tótkomlósról került a gerasdorfi lágerbe. Braunnét, két fiú – Pali és Pista – édesanyját előbb mezőgazdasági munkára, majd egy pék feleségéhez osztották be cselédként. Mosott, takarított, függönyt, szőnyegeket tisztított. Közben jó kapcsolatot tudott kialakítani a péknével, aki egy ízben terített asztalnál látta vendégül őt és gyermekeit. Amikor a háziak értesültek arról, hogy a zsidókat hamarosan Bergen-Belsenbe hurcolják onnan, a családjuk használt meleg holmijából csomagot adott át a magyarországi gettókban teljesen kifosztott, nyári ruhában érkezett Braun családnak. Ez a gesztus megmentette az életüket.

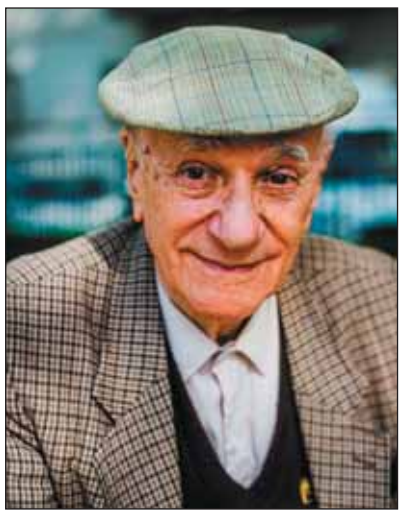

Benedek István Gábor

Fotó: Draskovics Ádám

Amikor véget ért a háború, és a megmaradt zsidók hazatértek, Braunné levelet írt a pék családjának: élünk, köszönjük az emberséges bánásmódot, a meleg holmit. A pékné válaszában, érezhetően kissé zavarban, de szívességet kért hajdani zsidó cselédjétől. Miután Bécset is a Vörös Hadsereg foglalta el, előnyükre szolgálna, ha a magyarországi szovjet katonai parancsnokság pecsétjével ellátva igazolná, hogy ők rendesen bántak a zsidó családdal. Braunné ezt a levelet megírta, elküldte. Az igazoló levél nyilván fontos volt akkor a pék családja számára.

Sok évvel később ezt a történetet BIG egy novellában (A négy perzsaszőnyeg) megörökítette. Az írás a világ több magyar nyelvű lapjában, továbbá német kiadású kötetében is megjelent. Ez eljutott *Spielberg* amerikai rendező kezébe, aki filmen dokumentálta a túlélők beszámolóit. Az általa megbízott stáb Izraelben felkereste Benedek Pált, az Új Kelet munkatársát, BIG bátyját, és rögzítették az ő emlékeit is.

A nemzetközi figyelemhez hozzájárult *Szita Szabolcs* történészprofesszor tanulmánya is, amelyben ő németül közölte (a Holokauszt füzetek c. kiadványában) BIG írását.

A Benedek testvérek figyelemfelhívó írásai nyomán a bécs-gerasdorfi városvezetés édesanyjukról, Braun Rózsáról 2016 nyarán a városban utcát nevezett el, BIG-et pedig a testület javaslatára ez év áprilisában a város díszpolgárává avatták. A kitüntetést Alexander Vojta polgármester és helyettese, Lukas Mandl tartományi parlamenti képviselő, az EU-ügyekért felelős parlamenti bizottság elnöke adta át.

Dohány Színpad

A Dohány Színpad 2017. február 5-én alakult azzal a céllal, hogy Budapest szívében, a Dohány utcai zsinagógához tartozó Goldmark Teremben folyamatos szórakoztató előadásokkal visszaadja azt a békebeli színházi/orfeumi hangulatot, amely elfeledteti az emberekkel a napi gondokat, és visszaadja a Goldmark Terem eredeti, színházi funkcióját. Az alakuló repertoárban elsősorban zsidó szerzők művei szerepelnek. Elsőként Rejtő Jenő bohózataiból láthatnak egy kétfelvonásos válogatást az érdeklődők. A következő bemutató Nóti Károly Szeressük egymást című vígjátéka lesz.

A társulat ismert és kevésbé ismert színészekből verbuválódott össze, akik nem csupán a műfaj iránti alázatos szeretetükből, hanem származásuk okán lettek tagok.

Az előadásokról és egyéb érdekességekről a Dohány Színpad hivatalos Facebook-oldalán is tájékoztatást kaphat bárki.

...és ideje van a nevetésnek

– Mi a legkedvesebb ajándék?
– Az aorta.
– Miért?
– Mert az szívből jön.

* * *

– Drágám, arra gondoltam, hogy Svájcban tölthetnénk a szabadságunkat.
– Mennyibe kerülne?
– Semmibe.
– Hogyhogy?
– A gondolat ingyen van!

* * *

Általában csak ülök a TV előtt, és sakkversenyeket nézek. Aztán az orvosom azt mondta, több mozgásra lenne szükségem. Azóta teniszmeccseket nézek.

SPÁNN GÁBOR

Utazni jó!?

Ha egy magyar állampolgár vesz egy ócska mikrobuszt, beleültet 10–12 pakisztáni menekültet – akiktől előzőleg beszedett fejenként kétezer eurót –, és átjuttatja őket a bármilyen színű osztrák határon. Ezek után ott felejti utasait valahol, de ha pechje van, és a két ország közül az egyikben lebukik, akkor lesújt rá a törvény ökle, mely, mint tudjuk, vasököl, és oda sújt, ahova szabad. Az ilyen állampolgárt a továbbiakban embercsempésznek nevezik.

Ha egy magyar állampolgár kivesz egy üzlethelyiséget és minimális befektetéssel utazási irodát nyit, gondolkodás nélkül felvehet milliókat potenciális utasoktól. Mondjuk kiutaztatja ügyfeleit Eilatra, aztán elfelejti kifizetni a szállodájukat és a repülőjegyüket hazafelé, majd csődöt jelent. Az ilyen személyt üzletembernek hívják.

Ma már örökzöldnek számít a hír, mely minden nyáron bejárja a teljes magyar médiát: az éppen ilyen vagy olyan nevű utazási iroda becsődölt, utasait vagy kint felejti, vagy el sem indítja, és természetesen az itthon maradottak futhatnak a pénzük után, mert az illetékes biztosító – ha egyáltalán volt ilyen – csak többéves per után fizet egy csökevényes összeget.

Ma ha valaki egy utcai vécét kíván szerződésbe venni, akkor erkölcsi bizonyítványán kívül be kell mutassa a bankszámláját is. Tudniillik a bérbeadónak tudnia kell, az illetékes ki tudja-e fizetni a papír árát, amire előbb-utóbb szükség lesz. Budapesten minden második utcában van egy utazási iroda valamilyen vonzó fantázianévvel. Hirdetéseik csalogatóak, néha megdöbbentően olcsók. Ha például felajánlják nekem, hogy rendkívüli akciós áron megnézhetem a Holttengert, nem kezdhetem azzal az irodában, hogy mielőtt fizetek, mutassák be a bankszámlájukat. Megnézném még az igazolást a szállodától, hogy a szoba árát rendezték, és látni akarom „oké”-zott repülőjegyemet odavissza útra. Ha ilyet kérek, úgy kivágnak, mint a macskát szaladni.

A rendszerváltást követően az idegenforgalomban is beköszöntött a piacgazdaság. Ennek örültünk, hisz megszűnt a pártállamban létezett egyetlen utazási iroda monopóliuma. Az én korosztályom még emlékszik az időkre, amikor megfelelő színű útlevéllel és érvényes ablakkal, ha volt egy kis valutánk, 3 évenként utazhattunk a csodált nyugatra. Biztosak lehettünk abban is, hogy a csinos, rövid szoknyás alezredes kisasszonyok gondoskodnak a hazatérésünkről. Akkor is, ha netán nem akartunk hazajönni. Senki nem gondolta volna, hogy a turizmus nevű üzletágban egyre nagyobb teret nyer a legkifizetődőbb marketingfogás: a szélhámia.

Bennem is felmerült a gondolat, hogy jegyzetírás helyett ideje lenne egy kiadósat kaszálni. Egy öreg zsidó barátom meghirdette az egykori megbonthatatlan magyar–NDK barátság mozgó emlékművének, Robur teherautójának eladását. Eljátszottam a gondolattal, hogy megveszem, átfestetem jó feltűnőre, és nyitok egy utazási irodát. Meghirdetek egy utat kedvező, 500.000 forintos árért a Fidzsi-szigetekre, részletfizetést is ajánlok: 490.000-et kell kifizetni egy összegben indulás előtt, a többit ráér a kedves utas érkezéskor. Kikötöm, hogy az út elején a buszomon teszik meg, a repülő majd a Hajógyári-szigetről indul. A Robur kitart a szigetig, ott a sofőr lelép, ottfelejti utasait, és én csődöt jelentek. A hoppon maradt utasok még hálásak is lehetnek, mert onnan még gyalog is haza tudnak jönni. Arról nem is beszélve, hogy legalább két napig címlapsztori leszek.
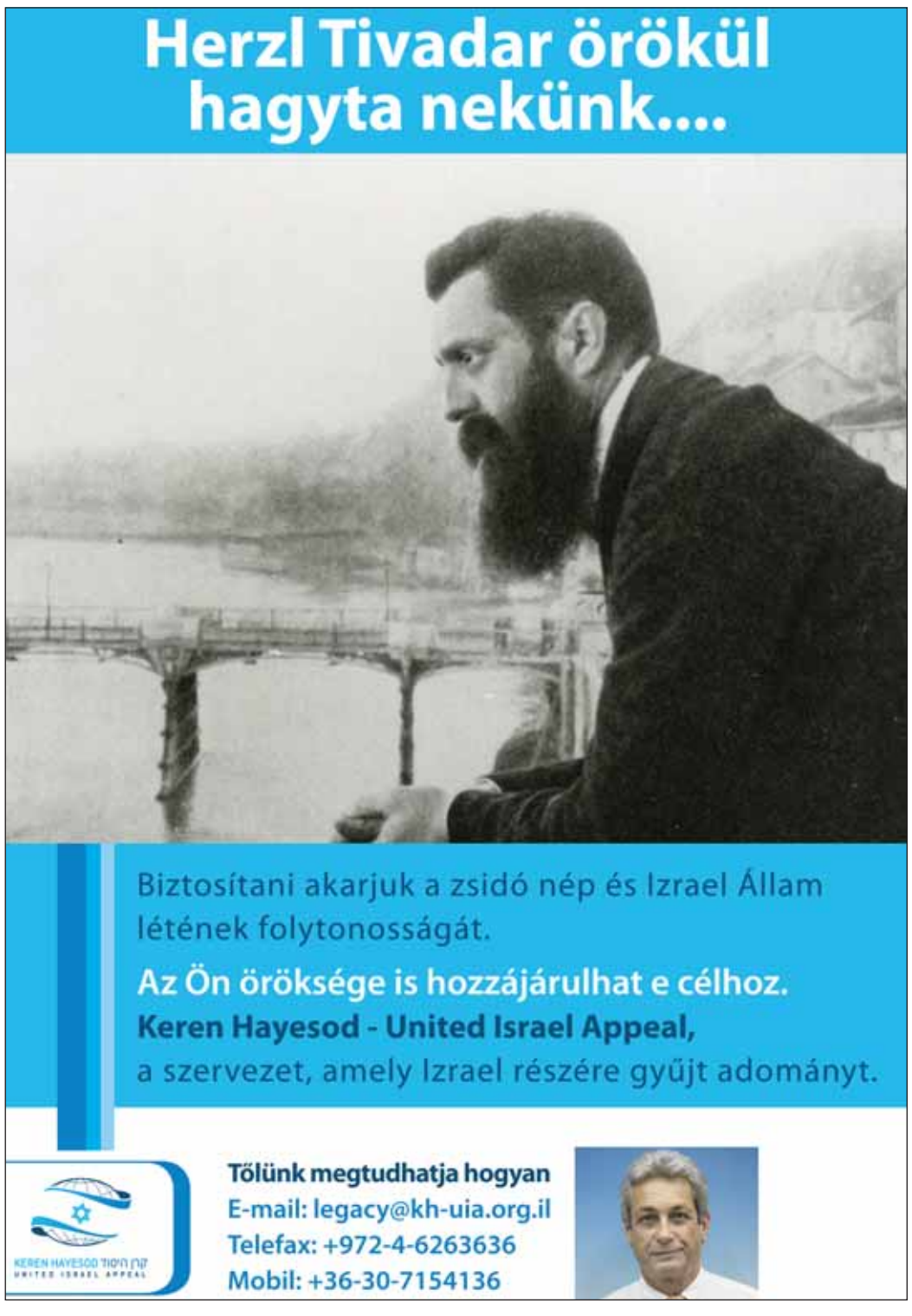
Másik visszautasíthatatlan ajánlatom: mindenki maradjon otthon!